

شماره چاپ: ۲۶۸

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت: ۱۶۵

تاریخ چاپ: ۱۳۹۱/۹/۱

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحات بعدی آن»

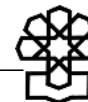
نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی:

همانگونه که مستحضریں، سیاست مرکز پژوهش‌ها در زمان بررسی طرح‌ها و لوایح در صحن علنی، تهیه و توزیع گزارش‌های خلاصه و تک‌برگی است، اما با توجه به اینکه مواد لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم، پیوستگی و ارتباط نظام‌مندی با هم دارند گزارش حاضر به صورت یکجا نظرات این مرکز را درباره هریک از مواد بیان کرده است.

کد موضوعی: ۲۳۰

شماره مسلسل: ۴-۱۲۷۸۶

اسفندماه ۱۳۹۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحات بعدی آن»

مقدمه

لایحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم در قالب ۴۳ ماده مورخ ۱۳۹۱/۸/۱ از طرف دولت تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. از همان ابتدا و حتی قبل از تقدیم رسمی لایحه از طرف دولت به مجلس، مرکز پژوهش‌ها با دعوت از مسئولین و دست‌اندرکاران تهیه و تدوین لایحه با برگزاری جلسه کارشناسی از مسئولین سازمان امور مالیاتی درخواست کرد تا ابعاد لایحه را به کارشناسان و مسئولین مرکز تشریح کنند. در این جلسه اهداف، سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلی طراحان لایحه تبیین و برخی جزئیات مهم مرتبط با لایحه توسط کارشناسان و مسئولین سازمان امور مالیاتی و معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد و امور دارایی به مرکز پژوهش‌ها توضیح داده شد. رویکرد کلی دولت در اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم به‌عنوان یکی از بخش‌های طرح تحول مالیاتی این بوده است که از اصلاح گسترده و فراگیر قانون مالیاتهای مستقیم اجتناب کند، لذا در این رویکرد بعضی از بخش‌های قانون مالیاتهای مستقیم فعلی اصلاح و برخی مواد قانونی جدید نیز به قانون فعلی الحاق شده است. به عبارت دیگر دولت سعی کرده با اعمال اصلاحات انتخابی و بخشی در قانون فعلی اهداف خود در اجرای طرح تحول مالیاتی را پیگیری کند. بنابراین در بررسی این لایحه باید به این نکته کلیدی توجه داشت که تنظیم‌کنندگان لایحه درصدد بازنگری کامل قانون مالیاتهای مستقیم نبوده‌اند و صرفاً درصدد اصلاح برخی محورهای مهم آن هستند. توجه به این موضوع از این حیث حائز اهمیت است که شیوه ارزیابی و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی را متفاوت می‌کند. در این

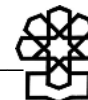
چارچوب به‌نظر می‌رسد بهتر باشد مقنن وارد اصلاح و بررسی یک به یک مواد قانون مالیات‌های مستقیم نشود و در عوض تمرکز خود را به بررسی محورهای اساسی لایحه معطوف کند

با ارجاع لایحه از طرف کمیسیون اقتصادی (کمیسیون اصلی) به مرکز پژوهش‌ها برای بررسی و اظهارنظر کارشناسی، این مرکز با تشکیل کارگروه کارشناسی، فرآیند ارزیابی لایحه را شروع کرد.^۱ جلسات این کارگروه به‌طور منظم و در طول روزهای مشخصی از هفته برگزار و در مجموع با برگزاری حدود ۶۵ جلسه کارشناسی ۲ ساعته تمام ابعاد لایحه مورد نقد و بررسی کارشناسی قرار گرفت.^۲ مشی مرکز پژوهش‌ها در این جلسات صرفاً دریافت آرا و نظرات کارشناسی مختلف از زوایای گوناگون درخصوص مفاد لایحه بود و مرکز پژوهش‌ها سعی داشت بدون جهت‌گیری خاص در این مرحله صرفاً به دریافت آرا و نظرات مختلف درخصوص مواد لایحه بپردازد.

در گام نخست و پس از بررسی‌های اولیه، اولین گزارش رسمی مرکز پژوهش‌ها درخصوص کلیات لایحه و موضوعات اصلی مورد بحث آن تهیه و با عنوان «لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن (ارزیابی کلیات لایحه)» به مجلس شورای اسلامی و کمیسیون اقتصادی به‌عنوان کمیسیون تخصصی ارائه شد

۱. در کارگروه مرکز پژوهش‌ها از طیف‌های مختلف برای دریافت آرا و نظرات کارشناسی در رابطه با موضوعات مختلف و متنوع مفاد لایحه دعوت شد. دو نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، چند تن از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، اعضای شورای پژوهشی گروه بخش عمومی دفتر مطالعات اقتصادی، رئیس کمیسیون اقتصاد کلان و رئیس کمیسیون اصل چهارم قانون اساسی و محیط کسب‌وکار اتاق ایران به همراه نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، نماینده جامعه حسابداران رسمی ایران، دبیر و نماینده شورای عالی انجمن حسابداران خبره، صاحب‌نظران و کارشناسان مالیاتی، نماینده مرکز تحقیقات اسلامی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، کارشناسان بخش‌های مختلف و قائم‌مقام سازمان امور مالیاتی کشور، کارشناسان مالیاتی معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی، کارشناسان سازمان حفاظت از محیط زیست، کارشناسان دفتر مطالعات حقوقی مرکز پژوهش‌ها و کارشناسان گروه بخش عمومی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها از جمله این اشخاص بوده‌اند. البته برخی از مدعین به صورت موضوعی در جلسات حضور یافته‌اند و تعداد محدودی دعوت‌شدگان نیز در این جلسات حضور نیافتند.

۲. جلسات کارگروه از روز ۱۴ آبان ماه سال ۱۳۹۱ و در روزهای یکشنبه و سه‌شنبه هر هفته تشکیل شد. در مجموع و با در نظر گرفتن همه جلسات تشکیل یافته تا تاریخ تهیه این گزارش ۶۵ جلسه کارشناسی برای بررسی مفاد لایحه در مرکز پژوهش‌ها تشکیل شده است. برخی از این جلسات کارشناسی بعد از اتمام فرآیند بررسی لایحه در کارگروه، در قالب جلسات کارشناسی محدود بوده و در آن موضوعات تخصصی و بخشی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته‌اند.

(گزارش شماره مسلسل ۱۲۷۸۶)^۱ در این گزارش چارچوب‌های کلی لایحه در قالب معرفی پایه‌های جدید مالیاتی (مالیات بر ثروت، مالیات جمع درآمد، مالیات سبز و...، تعدیل و ساماندهی معافیت‌های مالیاتی (تبدیل برخی از معافیت‌های مالیاتی به مالیات با نرخ صفر)، تغییر رویکرد مالیات بر ارث، ساماندهی و ایجاد بانک‌های اطلاعات اقتصادی و مالیاتی، تغییر رویه اجرایی و فرآیندهای تشخیص و وصول مالیات و استفاده از مکانیسم‌های مربوط به طرح تحول مالیاتی بر این بخش، معرفی ضمانت‌های اجرایی جدید و تغییر و تعدیل برخی از نرخ‌های مالیاتی و همچنین سطح درآمد‌های مشمول مالیاتی و حرکت به سمت یکسان‌سازی متوسط نرخ مالیاتی برای اشخاص حقوقی و حقیقی، تشویق سرمایه‌گذاری و ارائه معافیت‌های مالیاتی گسترده به انباشت سرمایه و سرمایه‌گذاری و درآمد حاصل از صادرات کالاهای غیرنفتی به عنوان محورهای اصلی و کلی لایحه تشریح شد.

همچنین در گزارش یاد شده سعی شد تا برخی ابهامات و انحرافات لایحه به صورت اجمالی بیان شود. به ترتیب ابهامات و انحرافات کلی لایحه که در گزارش اولیه به آنها اشاره شد عبارت بودند از: کم‌توجهی به الزامات تهیه بانک جامع اطلاعات مالیاتی، عدم توجه به مقدماتی برای ایجاد و احیای مالیات بر جمع درآمد، نبود رویکرد جامع برای سازگار کردن بخش‌های مختلف قانون مالیاتی و در نتیجه عدم اصلاح همزمان نرخ‌های مالیاتی با رویکرد اصلاح ارزش معاملاتی املاک در بخش مالیات املاک و همچنین وضع مالیات بر ثروت و مالیات اضافی بر نقل و انتقال مکرر املاک بدون توجه به فلسفه اقتصادی و مکانیسم‌های اجرایی آن. با توجه به اهمیت برخی از محورهای لایحه پیشنهادی، مرکز پژوهش‌ها بوده تصمیم گرفت برای محورهای مهم و اساسی لایحه گزارش‌های مستقلی تهیه و ارائه کند. برخی از این گزارش‌ها به شرح زیر است: گزارش تهیه شده درخصوص الگویی برای تنظیم شفاف ضمانت‌های اجرایی (شماره مسلسل ۱۳۰۰۷)، گزارش ارزیابی رویکرد لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم به مبحث مالیات بر ارث (شماره مسلسل ۱۲۹۹۱) و گزارش پیشنهادی برای اصلاح روش تعیین ارزش معاملاتی املاک (شماره مسلسل ۱۲۷۸۶-۲).

گزارش کارشناسی دیگر تهیه شده در رابطه با لایحه مالیاتی، گزارشی بود که در آن به موضوع الحاق موادی به لایحه برای دریافت مالیات بر عایدات سرمایه‌ای

۱. فایل پاور پوینت این گزارش تهیه و توسط مدیر گروه بخش عمومی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها و در محل کمیسیون اقتصادی به اعضای کمیسیون ارائه شد.

مورد بررسی قرار گرفت. در این گزارش مواد پیشنهادی برخی از نمایندگان در رابطه با ایجاد پایه مالیاتی جدید در بخش املاک مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن در قالب مواد الحاقی جدید به لایحه ارائه شده است (گزارش شماره مسلسل ۱۲۷۸۶-۱).

کمیسیون اقتصادی در فرآیند بررسی لایحه کارگروهی را تشکیل داد تا این کارگروه بررسی لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم را با مشارکت مرکز پژوهش‌ها دنبال کند. با توجه به موارد قابل ملاحظه مطرح شده از طرف مرکز پژوهش‌ها درخصوص کلیات و جزئیات لایحه؛ در نهایت کمیسیون اقتصادی، سازمان امور مالیاتی و کارشناسان مرکز پژوهش‌ها را مأمور بازنگری، اصلاح و تلفیق آرای کارشناسی و جمع‌بندی مواد لایحه با تأکید بر نظرات مرکز پژوهش‌ها کرد. جلسات این کارگروه با حضور کارشناسان و صاحب‌نظران خبره و کارشناسان مرکز پژوهش‌ها این بار در محل سازمان امور مالیاتی و با حضور مدیران ارشد این سازمان برگزار شد (جلسات این کارگروه در قالب ۱۷ جلسه ۲ ساعته و در محل سازمان امور مالیاتی تشکیل شد).

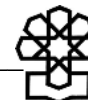
پس از این جلسات، مرکز پژوهش‌ها نظرات و آراء نهایی کارشناسی خود را در قالب گزارشی مقایسه‌ای با لایحه اولیه دولت به کمیسیون اقتصادی به صورت نظرات نهایی این مرکز ارائه کرد. کمیسیون اقتصادی نیز با برگزاری جلساتی، بررسی مواد لایحه را در دستور کار قرار دارد و در نهایت تصمیم نهایی را درخصوص مفاد لایحه اتخاذ نمود که متن ارائه شده به صحن در واقع مصوبات کمیسیون اقتصادی در رابطه با مفاد لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم است.

در لایحه نهایی شده چند محور اصلی و مهم به ترتیب زیر وجود دارد:

- اصلاح و ساده‌سازی فرآیندهای اجرایی برخی از پایه‌های مالیاتی (مالیات بر ارث) به‌منظور کاستن از رفت‌وآمدهای غیرضرور و هدر رفتن وقت و توان اجرایی مردم و سازمان امور مالیاتی،

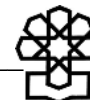
- تعدیل نرخ مالیاتی و کاهش سطح درآمد مشمول مالیات و ایجاد زمینه یکسان‌سازی متوسط نرخ‌های مالیات اشخاص حقیقی و حقوقی و حذف مالیات تکلیفی ۳ درصدی،

- ساماندهی مشوق‌ها و معافیت‌های مالیاتی با هدف کاهش بار مالیاتی فعالان اقتصادی، افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری، تشویق صادرات کالاهای غیرنفتی، شفاف‌سازی و جایگزینی نرخ صفر مالیاتی به جای معافیت مالیاتی در برخی از بخش‌ها،

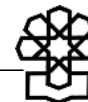
- ایجاد بانک اطلاعات اقتصادی جامع برای اشخاص حقیقی و حقوقی و همه فعالان اقتصادی و دریافت مالیات براساس اطلاعات واقعی مؤدیان و در نهایت کاستن از اعمال نظرات و آرای شخصی ممیزین در فرآیند تشخیص و وصول مالیات و جایگزین کردن سیستم‌های مکانیزه به جای فرآیندهای محاسباتی دستی،
- اصلاح سازوکارهای سنتی فرآیندهای تشخیص و وصول مالیات (شیوه تشخیص علی‌الرأس، تعیین ضرایب مالیاتی، مالیات توافقی و ...) با اتکاء به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های طرح جامع مالیاتی،
- بالا بردن سطح ضمانت‌های اجرایی با هدف تقویت نظارت‌پذیری و پاسخگویی سازمان امور مالیاتی و مؤدیان در قبال وظایف و تکالیف قانونی خود،
- اصلاح برخی پایه‌های مالیاتی با هدف سیاستگذاری در برخی از بخش‌های اقتصادی و معرفی پایه مالیاتی جدید با عنوان مالیات بر عایدی سرمایه در بخش املاک و ساختمان با هدف کنترل سوداگری در این بازار،
- در ادامه، مصوبات کمیسیون اقتصادی به همراه برخی ملاحظات کارشناسی مربوط در جدول آمده است. اگرچه بخش اعظمی از مصوبات کمیسیون اقتصادی هم راستا با نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها بوده است اما این امر بدان معنی نیست که مرکز پژوهش‌ها با همه مصوبات کمیسیون اقتصادی موافق است. با این حال تلاش مرکز پژوهش‌ها و اهتمام کمیسیون اقتصادی موجب شد تا شاکله کلی لایحه ارائه شده حفظ شود.
- نکته بسیار مهم و قابل توجهی** که باید در فرآیند بررسی جزئیات لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم در مجلس به آن توجه شود این است که مواد لایحه تدوین شده از نظر پیوستگی و درهم تنیدگی ارتباط معناداری باهم دارند. می‌توان گفت که این مواد در کنار هم یک پیکره منسجمی برای اجرای طرح جامع مالیاتی و در نهایت رسیدن به یک نقطه مشخص را تشکیل می‌دهند. *بنابراین اگر این ارتباط و پیوستگی در فرآیند بررسی حفظ نشود ممکن است علاوه بر اینکه هدف نهایی مدنظر لایحه را محقق نکند بلکه در بسیاری از مواقع مشکلات و چالش‌هایی را در فرآیند اجرا به وجود آورد و برکات قابل تصور از اجرای این مواد را زایل کند.*
- براین اساس پیشنهاد می‌شود: (۱) مواد لایحه به‌عنوان بسته منسجم و مرتبط به هم تلقی شده و حتی‌الامکان از اعمال اصلاحات اساسی مواد اجتناب شود. در صورت اعمال اصلاح در بخشی، حتماً بخش‌های متناظر نیز مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد. (۲) حتی‌الامکان از الحاق مواد اضافی به مواد لایحه قویاً اجتناب شود.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۱	ماده واحده: قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ با اصلاحات بعدی به شرح بندهای ذیل اصلاح می‌گردد: بند ۱-» متن زیر به عنوان بند «۴» به ماده (۲) قانون الحاق و تبصره «۳» ماده مذکور حذف می‌گردد: ۴. بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی که عهده‌دار وظایف حاکمیتی می‌باشند با تأیید مقام معظم رهبری.	- اصلاحات مربوط به این بخش از لایحه با توجه به نظرات کارشناسی ارسال شده از طرف دفتر مقام معظم رهبری و بررسی‌های صورت گرفته در آن اعمال شده است.
۲	بند ۲-» متن زیر جایگزین ماده (۱۷) قانون می‌شود و مواد (۱۹)، (۲۰) و (۲۲) و مواد (۲۷) تا (۳۲) و تبصره‌های آنها حذف می‌شود: ماده (۱۷) اموال و دارایی‌هایی که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی انتقال می‌یابد، به شرح زیر مشمول مالیات می‌باشد: ۱. نسبت به سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار به استثنای موارد مندرج در بند «۲» این ماده و سودهای متعلق به آنها و همچنین سود سهام و سهم‌الشرکه تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراث و یا پرداخت و تحویل به آنها به نرخ سه درصد (۳٪). ۲. نسبت به سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم آنها یک‌ونیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در تبصره «۱» ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳ مکرر) این قانون طبق مقررات مذکور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث. ۳. نسبت به حق‌الامتياز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای مذکور به آنها تصریح نشده است، به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش روز در تاریخ تحویل یا ثبت انتقال به نام وراث.	- مالیات بر ارث، یکی از بخش‌های قانون مالیات‌های مستقیم است که علیرغم درآمدهای اندک مالیاتی (سهم درآمدهای مالیات بر ارث از کل درآمدهای مالیاتی به طور متوسط کمتر از ۰/۵ درصد بوده است)، بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع انسانی و تجهیزات سازمان امور مالیاتی، صرف وصول این پایه مالیاتی شده است. - هدف این اصلاحات، ساده‌سازی این بخش از قانون برای مؤدیان و سازمان امور مالیاتی است و در نهایت بهبود شاخص‌های عملکردی مربوط به این بخش از درآمدهای مالیاتی است. - در این اصلاحات، مالیات بر ارث در زمان نقل و انتقال هر یک از انواع دارایی‌ها از متوفی به وراث، محاسبه و بسته به نوع دارایی از ذینفع آن اخذ می‌شود. - این شیوه و همچنین، تعیین ارزش روز و اگذاری یا ارزش روز ثبت انتقال دارایی‌ها به عنوان پایه مالیاتی موجب می‌شود که وراث یا ذینفعان انگیزه کافی برای تسویه مالیات بر ارث دارایی‌ها را در کمترین زمان ممکن داشته باشند

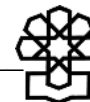
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	۴. نسبت به انواع وسائل نقلیه موتوری، زمینی، دریایی و هوایی به نرخ دو درصد (۲٪) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث. ۵. نسبت به املاک و حق واگذاری محل یکونیم (۱/۵) برابر نرخهای مذکور در ماده (۵۹) این قانون به مأخذ ارزش معاملاتی املاک و یا به مأخذ ارزش روز حق واگذاری حسب مورد، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث. ۶. نسبت به اموال و داراییهای متعلق به متوفی ایرانی که در خارج از کشور واقع شده است پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع اموال و داراییها پرداخت شده است به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش ماترک که مأخذ محاسبه مالیات بر ارث در کشور محل وقوع مال قرار گرفته است. در صورت عدم شمول مالیات بر ارث در کشور مزبور به مأخذ ارزش روز انتقال یا تحویل به نام وراث. تبصره ۱- نرخهای مذکور در این ماده مربوط به وراث طبقه اول است در صورتی که وراث طبقات دوم و سوم باشند، نرخهای مذکور در این ماده به ترتیب دو و چهار برابر خواهد شد تبصره ۲- در صورتی که متوفی تبعه خارجی باشد نسبت به اموال و داراییهای واقع در ایران مشمول مالیات به نرخ وراث طبقه اول خواهد بود. تبصره ۳- در مواردی که وراث سهم خود از اموال موضوع بندهای «۲»، «۴» و «۵» این ماده را به اشخاص ثالث یا وراث دیگر انتقال دهند، علاوه بر مالیات بر ارث به شرح این فصل مشمول مالیات طبق مقررات فصول مربوط خواهند بود. تبصره ۴- حقوق ناشی از عقود اجاره به شرط تملیک با بانکها و سایر نهادهای مالی و اعتباری، نسبت به عرصه و اعیان املاک براساس ارزش معاملاتی در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث محاسبه خواهد شد.	چراکه تعلل در این امر در اکثر داراییهایی که با گذشت زمان در اقتصاد تورمی ما ارزش آنها بالا می‌رود، ممکن است سطح مالیات پرداختی را بالا ببرد. - برتری این روش نسبت به روش قانون فعلی این است که در این روش لزومی به در جریان بودن پرونده مالیاتی متوفی برای مدت زمان طولانی نیست و در هر مورد از داراییها که موجد انتقال می‌شود مالیات آن دارایی محاسبه و از دریافت‌کننده دارایی اخذ می‌شود. لذا این روش منجر به کاهش بار بایگانی پرونده‌های مربوط به مالیات بر ارث و در نهایت معطل شدن نیرو و امکانات سازمان امور مالیاتی در رابطه با مؤدیان این بخش خواهد شد. - نرخهای مالیات بر ارث در مورد انواع داراییها با در نظر گرفتن منطق اقتضایی و برخی اهداف سیاستهای اقتصادی تعیین شده است. برای نمونه، سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار مندرج در بند «۱» ماده (۱۷) مشمول ۳ درصد مالیات بر ارث شده‌اند. در حالیکه سایر داراییها مانند حق‌الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی به نرخ ۱۰ درصد ارزش روز تاریخ تحویل یا ثبت انتقال مشمول مالیات بر ارث شده‌اند. این تبعیض در نرخهای مالیاتی با این هدف حمایت از تولید صورت گرفته است و انگیزه حفظ منابع مالی در بازار پول و سرمایه را تقویت می‌کند. - در روش ارائه شده برای محاسبه و وصول مالیات بر ارث مانند روش قانون فعلی تکلیف هزینه‌های مالی و عبادی، واجبات شرعی، دیون متوفی و سایر هزینه‌های کفن و دفن متوفی تعیین شده و ترتیبات کسر این هزینه‌ها از کل دارایی متوفی قبل از محاسبه مالیات آن داده شده است.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۳	بند «۳»- متن ماده (۲۱) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد: ماده (۲۱) اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و طبق قوانین یا احکام خاص مالکیت آنها سلب و یا به صورت بلاعوض در اختیار اشخاص موضوع ماده (۲) این قانون قرار گیرد، با تأیید اشخاص مزبور از شمول مالیات بر ارث خارج و در صورتی که بابت سلب مالکیت عوضی داده شود، ارزش آن عوض یا اموال سلب مالکیت شده هرکدام کمتر است، جزء اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ردیف‌های مربوط در ماده (۱۷) این قانون محسوب و مشمول مالیات خواهد بود.	---
۴	بند «۴»- در بند «۱» ماده (۲۴) این قانون عبارت «انواع بیمه‌های عمر و زندگی» جایگزین عبارت «بیمه عمر» می‌شود و متن بند «۴» ماده مذکور حذف و متن زیر جایگزین آن می‌گردد. ۴. اثاث البیت متعارف محل سکونت متوفی.	- با توجه به مشکلات و چالش‌های اجرایی محاسبه و تعیین ارزش دارایی اثاث البیت متوفی (مفسده برانگیز بودن) و همچنین وجود برخی محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی در این لایحه همانند قانون فعلی اثاث البیت محل سکونت متوفی از شمول مالیات بر ارث خارج شده است
۵	بند «۵»- متن زیر جایگزین ماده (۲۶) قانون می‌گردد: ماده (۲۶) وراث متوفی (منفرداً یا مجتمعاً) بر حسب درخواست یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آنها موظفند به منظور کسر هزینه‌های کفن و دفن در حدود عرف و عادات و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی از ماترک موضوع ماده (۱۷) این قانون، ظرف یک سال از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه‌ای حاوی کلیه ارقام ماترک با تعیین ارزش روز زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهی‌ها طبق فرم نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود به انضمام مدارک زیر به اداره امور	- در این ماده تعیین تکلیف هزینه‌های کفن و دفن در حدود عرف و عادات و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی از کل ماترک صورت گرفته است. - رویه اجرایی پیش‌بینی شده در این ماده به گونه‌ای است که نماینده قانونی متوفی مهلت زمانی کافی برای ارائه اسناد و مدارک مربوط به هزینه‌ها و سایر موارد (واجبات مالی و عبادی و دیون محقق متوفی) به سازمان امور مالیاتی برای انجام محاسبات لازم در تعیین مالیات بر ارث را داشته باشند.

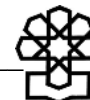
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	مالیاتی صلاحیتدار تسلیم نماید: ۱. رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی‌ها و مطالبات متوفی. ۲. رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است. ۳. رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیت نامه متوفی اگر وصیت نامه موجود باشد. ۴. در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالت نامه یا قیم نامه. ۵. رونوشت یا تصویر گواهی فوت از مراجع ذیربط. اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است اظهارنامه تسلیمی در مهلت مقرر را رسیدگی و به شرح زیر اقدام نماید: الف) در صورتی که ارزش روز کلیه ماترک متوفی کمتر از دیون محقق متوفی، واجبات مالی و عبادی و هزینه کفن و دفن باشد، اموال و دارایی‌های متوفی مشمول مالیات موضوع ماده (۱۷) این قانون نخواهد شد و مالیات‌های پرداختی موضوع ماده (۱۷) این قانون با ارائه اسناد و مدارک مثبته به پرداخت کننده مسترد خواهد شد. ب) در صورتی که ارزش روز ماترک بیشتر از دیون محقق متوفی، واجبات مالی و عبادی و هزینه‌های کفن و دفن باشد، در این صورت موارد مزبور به ترتیب از ارزش روز اموال و دارایی‌های موضوع بندهای «۱»، «۲»، «۳»، «۴» و «۵» ماده (۱۷) این قانون کسر و مازاد ماترک حسب مورد به مأخذ مقرر در ماده مزبور مشمول مالیات خواهد شد و اضافه مالیات‌های پرداختی موضوع ماده (۱۷) این قانون با ارائه اسناد و مدارک مثبته به	

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
	پرداخت کننده مسترد خواهد شد. ج) در صورتی که کل ماترک یا بخشی از آن مطابق بندهای «الف» و «ب» مشمول مالیات نباشد، اداره امور مالیاتی موظف است گواهی لازم مبنی بر بلامانع بودن ثبت یا انتقال یا پرداخت یا تحویل اموال و دارایی غیرمشمول متوفی به وراث را حسب موارد مذکور در ماده (۱۷) این قانون به عنوان مراجع ذیربط صادر نماید. تبصره ۱» - در صورتی که بدهی متوفی مستند به مدارک و اسناد مثبت قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید اداره امور مالیاتی صلاحیتدار قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود. تبصره ۲» - دستورالعمل اجرایی این ماده در مورد نحوه رسیدگی، ارزیابی اموال و دارایی‌ها و صدور گواهی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	
- در این بند، تکالیف قانونی و همچنین جرایم احتمالی مربوط به تخطی از این قوانین برای تمامی دستگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با اموال و دارایی‌های متوفی که در واقع، اسناد و مدارک مربوط به این دارایی‌ها را به نحوی در اختیار دارند، تعیین شده است. این موضوع باعث افزایش ضمانت اجرایی مواد مرتبط با مالیات بر ارث خواهد شد. - تبصره «۲» ذیل این بند در صدد است بخشی از اموال متوفی را برای انجام بخشی از هزینه‌های اولیه مربوط به کفن و دفن متوفی، قبل از طی تشریفات اداری و قانونی و پرداخت مالیات اموال در اختیار ولی یا قیم متوفی قرار دهد.	بند «۶» - متن زیر جایگزین ماده (۳۴) قانون گردیده و مواد (۳۵) تا (۳۷) و مواد (۴۰) تا (۴۳) و ماده (۱۲۴) قانون و تبصره‌های آنها حذف می‌شود: ماده (۳۴) اشخاص زیر مجاز نخواهند بود قبل از اخذ گواهی پرداخت مالیات مربوط موضوع این قانون، اموال و دارایی‌های متوفی را به وراث یا موصی‌له تسلیم و یا به نام آنها ثبت و یا معاملاتی راجع به آنها انجام دهند: ۱. بانک‌ها و سایر مؤسسات مالی و اعتباری، شرکت‌ها، مؤسسات، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند.	۶

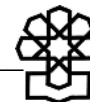
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	۲. ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیرمنقول را به اسم وراثت یا موصی‌له ثبت می‌نمایند. ۳. دفاتر اسناد رسمی موقعی که می‌خواهند تقسیم‌نامه یا هر نوع معامله وراثت راجع به اموال و دارایی‌های متوفی را ثبت نمایند. ۴. شرکت‌هایی که متوفی در آنها مالک سهام یا سهم‌الشرکه می‌باشد. ۵. شرکت‌های کارگزاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر نهادهای مالی. ۶. صندوق‌های دادگستری و صندوق‌های ادارات ثبت اسناد و املاک کشور. اشخاص مذکور در بندهای یاد شده (به استثنای اشخاص موضوع بندهای «۲» و «۶» و اشخاص موضوع بندهای «۱» و «۲» ماده (۲) این قانون) در صورت تخلف علاوه بر اینکه تا معادل ارزش مال مشمول وراثت نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق مسئولیت تضامنی دارند، مشمول جریمه‌ای به میزان یک تا دو برابر مالیات متعلق نیز خواهند بود. در مورد بانک‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، متخلف و شرکاء و معاونین وی در تخلف نیز مسئولیت تضامنی خواهند داشت. محاکم دادگستری، ادارات اجرای احکام دادگستری، ادارات ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان اوقاف و امور خیریه و اداره سرپرستی صغار و محجورین، صندوق‌های دادگستری، صندوق‌های ادارات ثبت اسناد و املاک کشور و اشخاص موضوع بندهای «۱» و «۲» ماده (۲) این قانون در صورتی که در حیطه وظایف قانونی خود حکمی را درخصوص اموال و دارایی‌های متوفی صادر یا اجرا نمایند، موظفند رونوشت یا تصویر آن حکم را ظرف مهلت ۱۰ روز حسب مورد پس از صدور یا اجرا به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال کنند.	

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
	کارکنان کلیه اشخاص اخیرالذکر، در صورت عدم ارسال حکم یا عدم اخذ مفاصای مالیاتی، علاوه بر مجازات مربوط به تخلفات اداری و قانونی دستگاه مربوط به خود، مکلف به پرداخت جزای نقدی معادل میزان خسارت وارده به دولت خواهند بود. این حکم در مورد شرکاء و معاونان متخلفین مذکور نیز مجرا است. تبصره ۱» - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند اشخاصی را که اموال موضوع بند «۱» ماده (۱۷) این قانون را نزد خود دارند مکلف نماید قبل از پرداخت یا تحویل اموال مزبور به وراث مالیات متعلق را کسر و تا آخر ماه بعد از پرداخت به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز و مابقی آن را به وراث یا ذینفعان دیگر پرداخت نمایند و مشخصات وراث یا ذینفعان دیگر و مبالغ پرداختی را ظرف مدت مذکور به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام کنند. تبصره ۲» - اشخاص مذکور می‌توانند در صورت درخواست وراث یا وصی متوفی حداکثر مبلغی معادل ۱۰۰ میلیون ریال وجه نقد از اموال نزد خود را برای انجام هزینه‌های کفن و دفن با دریافت رسیدهای لازم و قبل از ارائه مفاصا حساب مالیاتی در اختیار آنها قرار دهند و اسناد آن را حداکثر تا ۱۵ روز پس از پرداخت به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند. تبصره ۳» - آیین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.	
- با توجه به اینکه نرخ‌های مالیات بر درآمد اتفاقی بالاتر از نرخ‌های مالیات بر ارث می‌باشد لذا در این ماده، قانونگذار در پی آنست که میان مالیات پرداختی توسط وراث و سایر اشخاصی تمایز و تبعیض قائل شود. به عبارت دیگر، اگر	بند ۱» - متن زیر جایگزین ماده (۳۸) قانون و تبصره‌های آن می‌شود: ماده (۳۸) اموالی که به موجب نذر یا وصیت حسب مورد به وراث منتقل می‌شود به نرخ مذکور در	۷

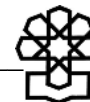
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	ماده (۱۷) این قانون و در صورتی که به غیر وراثت به استثنای اشخاص مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون، منتقل شود مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهد بود. در مواردی که منافع مالی مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت باشد اشخاص منتفع از منافع به استثنای اشخاص مذکور در بند «۳» ماده (۲۴) این قانون، نسبت به منافع هر سال مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهند بود. تبصره - مال مورد وصیت وقتی مشمول مالیات خواهد بود که وصیت با فوت موصی قطعی شده باشد.	متوفی، نذر کرده باشد اموالی به وراثت قانونی وی برسد، در آن صورت نرخهای مالیات بر ارث مبنای محاسبه مالیات خواهد بود. در حالیکه اگر منافع حاصل از این نذرها و وصیتها به سایر اشخاص تعلق یابد، مالیات آن بر مبنای نرخهای مالیات بر درآمد اتفاقی محاسبه می شود.
۸	بند «۱» - در ماده (۳۹) عبارت «و همچنین در صورتی که مورد از مصادیق بند «الف» ماده (۳۸) این قانون باشد، مالیات منافع هر سال را تا آخر تیر ماه سال بعد و چنانچه مورد از مصادیق قسمت اخیر بند «ب» ماده مزبور باشد،» و عبارت «و یا از تسهیلات مذکور در ماده (۴۰) و (۴۱) این قانون استفاده نمایند» حذف و متن تبصره ماده (۳۹) قانون به ترتیب زیر اصلاح می گردد: تبصره «۳۹» - در مواردی که موضوع وقف یا حبس یا نذر یا وصیت از مصادیق بند «۳» ماده (۲۴) این قانون یا مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد اتفاقی باشد واقف یا متولی، یا حبس و نذر کننده یا وصی حسب مورد مکلفند مشخصات اموال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت و مشخصات ذینفع را روی نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می شود درج و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار تسلیم و رسید دریافت دارند.	---
۹	بند «۹» - در ماده (۴۵) قانون، عبارت «سه در هزار» به عبارت «نیم در هزار» تغییر می یابد.	---

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۱۰	بند «۱۰» - در ماده (۴۸) قانون، عبارت «دو در هزار» به عبارت «نیم در هزار» تغییر می‌یابد.	---
۱۱	بند «۱۱» - متن زیر جایگزین تبصره «۱۱» ماده (۵۳) قانون می‌شود: تبصره «۱۱» - مالکان نسبت به واحد یا واحدهای مسکونی استیجاری که زیربنای مفید آن در تهران و کلان شهرها تا مجموع (۱۰۰) متر مربع و در دیگر شهرها تا مجموع (۱۵۰) متر مربع و در سایر نقاط تا مجموع (۲۰۰) متر مربع باشند از پرداخت مالیات بر درآمد اجاره املاک معاف می‌باشند. مالکان واحدهای مسکونی استیجاری به نسبت مازاد بر مساحت‌های ذکر شده، مشمول مالیات بر درآمد اجاره املاک خواهند بود. آیین‌نامه اجرایی این تبصره، ظرف ۶ ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تبصره «۱۲» - موجرین واحدهای مسکونی یا تجاری در صورت تمدید قرارداد اجاره با مستأجر قبلی و ثبت اطلاعات آن در سامانه مدیریت املاک و مستغلات کشور، به ازای هرسال ۱۰ درصد و حداکثر تا صددرصد، مشمول تخفیف خواهند شد. شرط برخورداری از این تخفیف در هر سال، تأدیه پرداخت بدهی مالیاتی سال گذشته آن واحد در مهلت تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی است.	- اصل اساسی در نظریه مالیات این است که هر درآمدی که کسب می‌شود باید مشمول مالیات شود. گاهی دولت‌ها برای اهداف سیاستی خاص مشوق‌هایی را در نظر می‌گیرند. در مورد واحدهای استیجاری، سیاستگذاری دولت این بوده است که از واحدهای کوچک و متوسط حمایت کند. یعنی شرط برخورداری از معافیت را کوچک یا متوسط بودن واحد استیجاری قرار داده است. در واقع این امر برای جهت‌دهی به رفتار کنشگران این بخش طراحی می‌شود. اما تصویب این تبصره با این محتوا موارد فوق را رعایت نکرده است. - تصویب مفاد این تبصره به شکل تصریح شده در این بند عملاً خاصیت استقاده از سیاست‌های مالیاتی برای کنترل و هدایت ساخت و عرضه واحدهای مسکونی استیجاری با رعایت استانداردهای مربوط به الگوی مصرف را از بین می‌برد چراکه مترهای تعیین شده در این تبصره انگیزه کافی حرکت به سمت این استانداردها را ایجاد نمی‌کند.
۱۲	بند «۱۲» - متن زیر جایگزین ماده (۵۴) و تبصره‌های آن می‌شود: ماده (۵۴) - درآمد اجاره براساس قرارداد اعم از رسمی یا عادی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و در مواردی که قرارداد وجود نداشته باشد یا از ارائه آن خودداری گردد و یا مبلغ مندرج در آن کمتر از هشتاد درصد (۸۰٪) ارقام مندرج در جدول املاک مشابه تعیین و اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور باشد و نیز در مورد ماده (۵۴)	- در قانون فعلی مبنای تعیین درآمد مشمول مالیات بر درآمد اجاره ارقام مندرج در سند رسمی است. با اصلاح مفاد این ماده، ملاک تعیین پایه مالیاتی (درآمد اجاره)، انواع قرارداد اعم از رسمی و عادی، تعیین شده که این موضوع می‌تواند مشکل بسیاری از مؤدیان (مؤجرین) با قراردادهای عادی را مرتفع کند. - تبصره‌های ذیل این ماده، می‌تواند سازمان امور مالیاتی و مؤدیان را در

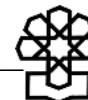
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	مکرر این قانون، میزان اجاره‌بها براساس جدول اجاره املاک مشابه تعیین خواهد شد. تبصره «۱» - در صورتی که مستأجر جزء مشمولین تبصره «۹» ماده (۵۳) این قانون باشد، اجاره پرداختی مستأجر ملاک تعیین درآمد مشمول مالیات اجاره خواهد بود. تبصره «۲» - چنانچه اسناد و مدارک مثبت به دست آید که معلوم شود اجاره ملک بیش از مبلغی است که مأخذ تشخیص درآمد مشمول مالیات قرار گرفته است، مالیات مابه التقلوت طبق مقررات این قانون قابل مطالبه خواهد بود. تبصره «۳» - در مواردی که درآمد اجاره واقعی کمتر از درآمد تعیین شده طبق مقررات این ماده باشد و موضوع مورد اعتراض مؤدی قرار گیرد، پرونده قابل رسیدگی در مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع این قانون خواهد بود.	تشخیص پایه مالیاتی یا درآمد مشمول مالیات عادلانه یاری رساند.
۱۳	بند «۱۳» - متن زیر به عنوان ماده (۵۴) مکرر به قانون الحاق می‌شود: ماده (۵۴) مکرر - واحدهای مسکونی واقع در شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر که به استناد سامانه ملی املاک و اسکان کشور (موضوع تبصره ۷ ماده ۱۶۹ مکرر این قانون) به عنوان «واحد خالی» شناسایی می‌شوند از سال دوم به بعد مشمول مالیات بر اجاره به شرح زیر خواهند شد: سال دوم - یک دوم مالیات متعلقه سال سوم - برابر مالیات متعلقه سال چهارم به بعد - یک و نیم برابر مالیات متعلقه	- مفاد این ماده با هدف ایجاد انگیزه برای عرضه مسکن با تنبیه مالیاتی محترمان بازار مسکن ارائه شده است. اجرای این ماده در عمل با مشکلات اجتماعی و فرهنگی همراه بوده و هزینه‌های آن به مراتب از مزایای آن بر اقتصاد ملی بیشتر خواهد بود. - تجربه ناموفق اجرا مفاد این ماده به دلیل نبود بان اطلاعات مرتبط با هدف این ماده و مشکلات تشکیل این بانک به دلیل ناهماهنگی دستگاه‌های مختلف باعث شد تا در اصلاحیه سال ۱۳۸۰ قانون مالیات‌های مستقیم احکام مرتبط با این ماده حذف شوند. - جریمه مالیاتی لحاظ شده در این ماده بازدارنده نبود و لذا کارایی این ماده در عمل محل تردید است. - حکم این ماده <u>با اصل تسلیط</u> در تعارض بوده و ممکن است شورای محترم

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
		نگهبان از تأیید آن خودداری کند. جمع‌بندی با توجه به اشکالات فوق، پیشنهاد حذف این ماده ارائه می‌شود.
۱۴	بند «۱۴» - متن زیر جایگزین ماده (۶۴) قانون و تبصره‌های آن می‌شود: ماده (۶۴) تعیین ارزش معاملاتی املاک متناسب با قیمت‌های متعارف روز منطقه و نوع کاربری آنها به عهده کمیسیون تقویم املاک، متشکل از پنج عضو می‌باشد که در تهران از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی و سازمان ثبت اسناد و املاک و شورای اسلامی شهر و در شهرستان‌ها از مدیران کل یا رؤسای ادارات امور مالیاتی، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و ثبت اسناد و املاک و یا نمایندگان آنها و نماینده شورای اسلامی شهرستان تشکیل و هر دو سال یکبار نسبت به تعیین ارزش معاملاتی املاک به تفکیک عرصه و اعیان اقدام خواهد نمود. در موارد تقویم املاک واقع در هر بخش و روستاهای تابعه (براساس تقسیمات کشوری) نماینده شورای بخش در جلسات کمیسیون شرکت خواهد نمود. در صورت نبودن شورای اسلامی شهر یا بخش، یک نفر که کارمند دولت نباشد به معرفی فرماندار یا بخشدار مربوط در کمیسیون شرکت خواهد نمود. کمیسیون تقویم املاک در تهران به دعوت سازمان امور مالیاتی کشور و در شهرستان‌ها به دعوت مدیر کل یا رئیس اداره امور مالیاتی در محل سازمان مذکور یا ادارات تابعه آن تشکیل خواهد شد. جلسات کمیسیون با حضور اکثریت اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات متخذه با رأی حداقل ۳ نفر از اعضاء معتبر است.	- ارزش معاملاتی املاک، یکی از پایه‌های مهم نظام مالیاتی در بخش مالیات بر املاک و برخی از عوارض‌های دریافتی (عوارض نوسازی و ...) در بخش‌های مختلف اقتصاد ایران است. این پارامتر در تعیین بسیاری از پرداخت‌های اجباری (هزینه دادرسی، حق الثبت، حق التحریر دفاتر اسناد رسمی و ...) مربوط به اقتصاد کشور نیز نقش مؤثری دارد. بر این اساس، شفاف و کارآمد بودن نحوه تعیین این نوع از پایه مالیاتی و سایر پرداخت‌های قانونی، می‌تواند منجر به شفافیت عملکرد قوانین متعدد شود. - این مشکل در اقتصاد ایران نشأت گرفته از این است که تعیین ارزش معاملاتی بر عهده کمیسیون تخصصی است و عملکرد ناکارآمد این کمیسیون (در کنار سایر عوامل مؤثر مانند ترکیب کمیسیون، نصاب آن و ...) در سالیان گذشته باعث شده است که این ارزش با ارزش روز فاصله قابل توجهی داشته باشد و این فاصله با گذشت زمان، بیشتر و بیشتر شود. برای مثال نسبت ارزش معاملاتی به ارزش روز در سال ۱۳۷۲ معادل ۹/۷۸ درصد بوده و این نسبت در سال ۱۳۹۱ به ۰/۵۴ درصد کاهش یافته است و این یعنی، ارزش معاملاتی کمتر از ۱ درصد ارزش روز است. لذا تداوم این روند می‌تواند نسبت مذکور را کوچکتر کرده و لذا شاخص‌های اقتصادی را از مقادیر واقعی خود دورتر کرده و درآمدهای مالیاتی را متناسب با

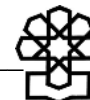
ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
ارزش واقعی دارایی‌ها افزایش ندهد. - راهحل مناسب برای اصلاح ساختار کمیسیون تقویم املاک و عملکرد آن، اصلاح شاکله کلی این کمیسیون و همچنین ترتیبات اجرایی و نصاب آن است. این موضوع در قسمت اول مفاد ماده ۶۴ تصریح شده است. - برای رفع مشکل عدم تناسب ارزش معاملاتی با ارزش روز املاک کشور و از بین بردن این فاصله کذایی که در غیر واقعی نمودن پارامترهای اقتصاد ملی تاثیر بسزایی داشته، پیشنهاد شده است که کمیسیون تقویم املاک ارزش معاملاتی املاک را به نحوی تعیین کنند که ارزش تعیین شده حداقل معادل ۱۰ درصد ارزش روز و حداکثر معادل ۷۰ درصد ارزش روز باشد. بازه تعیین شده به کمیسیون مذکور این امکان را خواهد داد که در هر منطقه به فراخور امکانات اقتصادی و اجرایی ارزش معاملاتی را تعیین کند. - در تبصره‌های «۱» تا «۳» ذیل این ماده، برخی ترتیبات اجرایی و تکالیف سازمان امور مالیاتی مشخص شده است که این امور می‌تواند تا حدودی از ناکارآمدی روش‌های تصریح شده برای تعیین ارزش معاملاتی بکاهد. - برای جلوگیری از افزایش هزینه‌های مالیاتی و همچنین عوارض و سایر وجوه پرداختی توسط مردم در تبصره «۴» تدبیری اندیشیده شده تا در مواردی که ارزش معاملاتی موضوع این ماده مطابق قوانین و مقررات مربوط مأخذ محاسبه سایر عوارض و وجوه قرار می‌گیرد، مأخذ محاسبه عوارض و وجوه یاد شده بر مبنای درصدی از ارزش معاملاتی مذکور تعیین شود که این ارزش نیز با پیشنهاد مشترک دستگاه ذیربط و وزارت امور اقتصادی و دارایی	کمیسیون مکلف است ارزش معاملاتی موضوع این ماده را با اخذ نظر مشورتی از خبرگان محلی و رؤسای اتحادیه املاک درخصوص هریک از عرصه و اعیان به نحوی تعیین نماید که ارزش معاملاتی ملک حداقل ده درصد (۱۰٪) و حداکثر معادل هفتاد درصد (۷۰٪) بهای روز آن باشد. ارزش معاملاتی تعیین شده پس از یک ماه از تاریخ تصویب نهایی کمیسیون تقویم املاک لازم‌الاجرا می‌باشد و تا تعیین ارزش معاملاتی جدید معتبر است. تبصره «۱» - سازمان امور مالیاتی کشور یا ادارات تابعه سازمان مزبور می‌توانند قبل از اتمام دوره دو ساله، کمیسیون تقویم املاک را در موارد زیر تشکیل دهند: ۱. برای تعیین ارزش معاملاتی نقاطی که فاقد ارزش معاملاتی است. ۲. برای تعدیل ارزش معاملاتی تعیین شده نقاطی که حسب تشخیص سازمان امور مالیاتی کشور در مقایسه با نقاط مشابه هماهنگی ندارد. ۳. برای تعدیل ارزش معاملاتی تعیین شده نقاطی که حسب تشخیص سازمان امور مالیاتی کشور با توجه به عوامل ذکر شده در این ماده تغییرات عمده در ارزش تعیین شده به وجود آمده باشد. ارزش معاملاتی تعیین شده حسب این تبصره پس از یک ماه از تاریخ تصویب نهایی کمیسیون تقویم املاک لازم‌الاجرا بوده و تا تعیین ارزش معاملاتی جدید معتبر خواهد بود. تبصره «۲» - در مواقعی که ارزش معاملاتی املاک مطابق مقررات این ماده تعیین نشود سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند مطابق شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری سال قبل اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اقدام به تعدیل ارزش	

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	معاملاتی املاک نماید. تبصره «۳» - مادامی که ارزش معاملاتی املاک طبق مقررات این قانون تعیین نشده است آخرین ارزش معاملاتی تعیین شده معتبر است. تبصره «۴» - در مواردی که ارزش معاملاتی موضوع این ماده مطابق قوانین و مقررات مربوط مأخذ محاسبه سایر عوارض و وجوه قرار می‌گیرد، مأخذ محاسبه عوارض و وجوه یاد شده بر مبنای درصدی از ارزش معاملاتی مذکور خواهد بود که با پیشنهاد مشترک دستگاه ذیربط و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد	به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
۱۵	بند «۱۵» - ماده (۷۶) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۷۶) در مواردی که نقل و انتقال موضوع ماده (۵۲) این قانون حسب مورد مشمول مواد (۵۹) یا (۷۷) یا ماده (۸۰ مکرر) باشد، وجه دیگری بابت مالیات بر نقل و انتقال مزبور مطالبه نخواهد شد.	- با توجه به اصلاحات صورت گرفته در برخی از مواد مربوط به فصل مالیات بر املاک، اصلاح ماده (۷۶) به ترتیب ذکر شده ضروری است.
۱۶	بند «۱۶» - متن زیر جایگزین ماده (۷۷) قانون می‌شود: ماده (۷۷) درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان حسب مورد مشمول مقررات مالیات بر درآمد موضوع فصول چهارم و پنجم باب سوم این قانون خواهد بود. تبصره «۱» - اولین نقل و انتقال ساختمان‌های مذکور علاوه بر مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون مشمول مالیات علی‌الحساب به نرخ ده درصد (۱۰٪) به مأخذ ارزش معاملاتی ملک مورد انتقال است. مالیات قطعی مؤدیان موضوع این ماده پس از	- با توجه به سودآور بودن فعالیت در بخش املاک و مسکن، در این ماده، برای نخستین بار ساخت و فروش ساختمان به عنوان یک شغل و فعالیت اقتصادی برای اشخاص حقیقی و حقوقی تلقی شده است. در این ماده، ترتیبات مالیاتی مربوط به فعالیت اشخاص (حقیقی و حقوقی) در بخش ساختمان به نحوی مشخص شده است که این گروه از فعالان مانند سایر فعالان اقتصادی ملزم به تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای فعالیت‌های خود گردند و مالیات قطعی آنها، پس از رسیدگی تعیین خواهد شد. این در حالی است که در قانون فعلی، فعالان بخش ساختمان، فقط مالیات مقطوع به نرخ ۱۰ درصد را پرداخت می‌کنند و مشمول

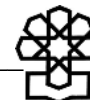
ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
مالیات دیگری از بابت درآمد حاصل از ساخت و فروش نبودند.	رسیدگی طبق مقررات مربوط تعیین می‌شود. تبصره «۲» - شمول مقررات این ماده درخصوص ساخت و فروش ساختمان توسط اشخاص حقیقی منوط به آن است که بیش از سه سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار آن نگذشته باشد. تبصره «۳» - شهرداری‌ها موظفند همزمان با صدور پروانه ساخت و همچنین در هنگام صدور پایان کار مراتب را به منظور تشکیل پرونده مالیاتی به اداره امور مالیاتی ذیربط به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌گردد، گزارش کنند. تبصره «۴» - شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت از حکم مفاد این ماده مستثنی است. تبصره «۵» - آیین‌نامه اجرایی این ماده، نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات و چگونگی تسویه علی‌الحساب مالیاتی با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	
- بخش املاک و مسکن اقتصاد ایران یکی از بخش‌های جذاب و سودآور برای فعالان اقتصادی است. حاشیه سود فعالیت در بخش املاک و مسکن به قدری بالاست که این بخش توانسته است حجم قابل توجهی از نقدینگی اقتصاد را به خود اختصاص دهد. نبود سیاست‌های کنترلی و مدیریت کننده نقدینگی و در کنار آن نامناسب بودن شرایط اقتصادی سایر بخش‌های اقتصادی و ویژگی‌های منحصر به فرد کالای زمین و مسکن باعث شده است بخش عمده ای از منابع ملی کشور به سمت بازارهای مسکن و املاک گسیل شده و تقاضای غیرمصرفی (تقاضای سوداگرانه) در این بازار را تشدید کند. - ماده (۸۰ مکرر) سعی کرده با معرفی یک پایه مالیاتی جدید در نظام مالیاتی	بند «۱۷» - متن زیر به عنوان ماده (۸۰ مکرر) به قانون الحاق می‌شود: ماده (۸۰) مکرر از تاریخ ابلاغ این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن، هر نوع نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل با رعایت تبصره‌های این ماده، مشمول «مالیات بر عایدی سرمایه» خواهد بود. نرخ مالیات بر عایدی سرمایه در نخستین سال اجرای این قانون، سه درصد (۳٪) و مأخذ آن، هشتاد درصد (۸۰٪) مابه‌التفاوت قیمت فروش با قیمت خرید است. در مواردی که قیمت فروش، کمتر از قیمت خرید باشد، در محاسبه مالیات، قیمت فروش معادل قیمت خرید فرض می‌شود. نرخ مالیات بر عایدی سرمایه سالانه یک درصد (۱٪) افزایش مییابد. پس از رسیدن به	۱۷

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	نرخ پانزده درصد (۱۵٪)، نرخ‌های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون ملاک عمل خواهد بود. تبصره «۱» - عایدی سرمایه‌ای املاک عبارت است از مابه‌التفاوت قیمت فروش با قیمت خرید، ثبت شده در مبایعه‌نامه یا سند تنظیمی در دفترخانه اسناد رسمی. در صورت اختلاف، قیمت ثبت شده در سند تنظیمی در دفترخانه اسناد رسمی ملاک عمل خواهد بود. تبصره «۲» - از تاریخ ابلاغ این قانون، بنگاه‌های معاملات و دفاتر اسناد رسمی موظفند در هنگام تنظیم مبایعه‌نامه یا سند انتقال ملک یا حق واگذاری محل، قیمت مورد معامله را با دقت و صراحت ثبت نموده، به امضای طرفین برسانند. امضای مبایعه‌نامه یا سند توسط طرفین به منزله اقرار آنان بر اعطا و اخذ قیمت ثبت شده در مبایعه‌نامه یا سند رسمی می‌باشد. تبصره «۳» - مواردی که ملک به صورت بلاعوض منتقل شده باشد، از شمول این ماده خارج و منتقل الیه براساس فصل ششم این قانون، مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهد بود. در این صورت، مبنای قیمت خرید برای انتقال بعدی، معادل ارزش معاملاتی تاریخ انتقال خواهد بود. تبصره «۴» - مالیات نقل و انتقال املاک و حق‌واگذاری محل‌هایی که تاریخ تملک یا استحقاق آنها قبل از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون باشد یا قیمت خرید آن معلوم یا مورد قبول مالک نباشد، طبق ماده (۵۹) این ماده (هر کدام کمتر باشد) محاسبه خواهد شد. تبصره «۵» - نقل و انتقال یک ملک یا حق واگذاری محل در هر سال شمسی توسط اشخاص حقیقی طبق ماده (۵۹) یا این ماده (هر کدام کمتر باشد) مشمول مالیات خواهد شد. سقف مذکور در این تبصره، شامل معاملات انجام شده توسط فرزندان زیر هجده سال اشخاص خواهد بود.	کشور اول بتواند با استفاده از ابزار مالیاتی اندکی از التهاب بازار املاک و مسکن که عمدتاً ناشی از حضور گسترده تقاضای سوداگرانه است بکاهد و ثانیاً از فعالان این بخش که سودهای سرشاری را عمدتاً با فعالیت‌های غیرمولد (فقط با خرید و فروش‌های متوالی) کسب می‌کنند، مالیات دریافت کند. - در ماده (۸۰) مکرر و تبصره‌های ۷ گانه ذیل آن، پایه مالیات بر عایدات سرمایه ای معرفی شده و ترتیبات اجرای این نوع از مالیات در اقتصاد ایران تصریح شده است. پایه مالیاتی در این نوع از مالیات‌ها ۸۰ درصد اختلاف ارزش خرید و فروش املاک و حق واگذاری است. نرخ این نوع از پایه مالیاتی جدیدالتأسیس در سال اول ۳ درصد بوده و این نرخ سالیانه ۱ درصد افزایش خواهد یافت و پس از رسیدن به نرخ ۱۵ درصد، نرخ‌های موضوع ماده (۱۳۱) این قانون ملاک عمل خواهد بود (با توجه به نوپا بودن پایه مالیاتی جدید پیشنهاد شده است که نرخ این نوع از مالیات در سال‌های اول در سطحی پایین‌تر تعیین شود و رفته‌رفته این نرخ افزایش یابد). - شیوه و ترتیبات اجرایی این پایه مالیاتی متری (در نظام‌های مالیاتی مدرن این نوع از مالیات برای انواع و اقسام دارایی‌ها و به صورت سالیانه محاسبه و دریافت می‌شود) به گونه‌ای است که هیچکدام از خریدار یا فروشنده به خاطر منافع شخصی خود و تحت هیچ شرایطی حاضر به خلاف‌گویی در خصوص ارزش مورد معامله نخواهد بود چراکه هر نوع خلاف‌گویی در این نوع از مالیات منجر به بالا رفتن هزینه مالیاتی در معاملات بعدی خواهد شد. - در تبصره‌های این ماده تمامی وجوه مختلف مربوط به معاملات املاک و ارتباط

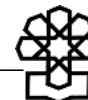
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	تبصره ۶» - در موارد زیر، انتقال املاک مشمول مقررات موضوع این ماده نمی‌باشد: ۱. اولین انتقال ساختمان‌های نوساز مشمول ماده (۷۷) این قانون، ۲. انتقال املاک مشمول مقررات مواد (۶۵) و (۷۰) این قانون، ۳. انتقالات قهری املاک و نیز اولین انتقال توسط وراث بعد از انتقال قهری، ۴. اولین نقل و انتقال املاک بعد از انحلال اشخاص حقوقی، ۵. املاکی که در اجرای ماده (۳۴) قانون ثبت به دولت تملیک می‌شود. تبصره ۷» - انتقال سهم هر یک از مالکین مشاع از لحاظ مقررات این فصل یک نقل و انتقال محسوب می‌شود. تبصره ۸» - آیین‌نامه اجرایی این ماده، حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	آن با سایر مالیات‌های مربوط به این نوع از دارایی‌ها تبیین شده است. همچنین در تبصره «۶» این ماده سعی شده با استثناء کردن برخی از نقل و انتقالات از این نوع مالیات نقل و انتقال‌های غیر ارادی و یا نقل و انتقال‌های زمینه ساز عرضه بیشتر مسکن از پرداخت این نوع مالیات کنار گذاشته شوند.
۱۸	بند ۱۸» - متن زیر جایگزین ماده (۸۴) می‌شود: ماده (۸۴) تا میزان یکصد و بیست میلیون (۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد سالیانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع از پرداخت مالیات حقوق معاف است. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است، سقف معافیت مذکور را برای هر سال مطابق شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری سال قبل اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام نماید.	- در مفاد ماده (۵۲) قانون برنامه پنجم توسعه مقرر شده است که سقف معافیت مالیاتی موضوع مواد (۸۴) و (۸۵) قانون مالیات‌های مستقیم در طول برنامه هر ساله در بودجه سنواتی تعیین شود. برای دایمی کردن حکم این ماده و تعیین تکلیف این موضوع در سال‌های بعد از اتمام دوره اجرای برنامه پنجم توسعه مفاد مواد (۸۴) و (۸۵) قانون مالیات‌های مستقیم مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفت در ماده (۸۴) دامنه معافیت مالیاتی درآمد حقوق تعیین شده و مکانیسم به روز رسانی و بازنگری در این دامنه متناسب با شرایط اقتصادی کشور براساس نرخ تورم رسمی به صورت خودکار تعیین شده است و این امر باعث می‌شود که مجلس هر سال برگیر تعیین این موضع در قالب لوایح بودجه سالیانه نشود.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۱۹	بند «۱۹»- متن زیر جایگزین ماده (۸۵) می‌شود: ماده (۸۵) نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی مازاد بر مبلغ مذکور در ماده (۸۴) این قانون و تا هفت برابر آن مشمول مالیات سلیانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن بیست درصد (۲۰٪) می‌باشد.	- برای رفع تبعیض در تعیین میزان مالیات حقوق کارکنان بخش‌های مختلف و یکسان‌سازی دامنه معافیت و نرخ مالیاتی برای همه کارکنان مفاد ماده ۸۵ به این ترتیب مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفته است.
۲۰	بند «۲۰»- تبصره ماده (۸۶) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد: تبصره - پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند با عنوان حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق التدریس، حق‌التحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) می‌باشد. کارفرمایان موظفند در موقع پرداخت یا تخصیص، مالیات متعلق را کسر و ظرف مدت تعیین شده در ماده (۸۶) این قانون با اعلام مشخصات دریافت‌کنندگان مطابق فرم نمونه اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند. در صورت تخلف، مسئول پرداخت مالیات و جرایم متعلق خواهند بود. سایر موارد به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی به عناوین فوق‌الذکر اضافه شده و از اول سال پس از تصویب و انتشار در روزنامه کثیرالانتشار به مورد اجرا گذارده خواهد شد.	- این ماده با هدف تعیین چگونگی محاسبه و نرخ مالیات برخی از پرداخت از طرف کارفرمایان در قالب‌های مختلف غیر از حقوق تصریح شده است. این تبصره می‌تواند موضوع محاسبه و دریافت مالیات پرداخت‌هایی غیر از حقوق کارکنان تعیین شده در مواد (۸۴) و (۸۵) را تعیین تکلیف کند.
۲۱	بند «۲۱»- در متن ماده (۹۰) قانون عبارت «محل اشتغال حقوق‌بگیر، یا در مورد مشمولان تبصره ماده (۸۲) این قانون، اداره امور مالیاتی محل پرداخت‌کننده» حقوق با عبارت «تصحیح» جایگزین می‌شود و همچنین در بند «۵» ماده (۹۱) عبارت «که در موقع بازنشستگی یا از کارافتادگی به حقوق بگیر پرداخت می‌شود» حذف می‌گردد.	---

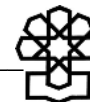
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۲۲	بند «۲۲» - تبصره ماده (۹۲) حذف می‌شود.	- حذف این تبصره به دلیل زاید بودن و موضوعیت نداشتن آن است.
۲۳	بند «۲۳» - متن زیر جایگزین ماده (۹۵) قانون و تبصره‌های آن می‌شود و ماده (۹۶) و تبصره‌های آن حذف می‌گردد: ماده (۹۵) صاحبان مشاغل موضوع این فصل موظفند دفاتر و یا اسناد و مدارک حسب مورد را که با رعایت اصول و ضوابط مربوط ازجمله اصول و ضوابط مربوط به تنظیم دفاتر تجاری موضوع قانون تجارت درخصوص تجار تنظیم می‌گردد برای تشخیص درآمد مشمول مالیات نگهداری و اظهارنامه مالیاتی خود را براساس آنها تنظیم نمایند. آیین‌نامه اجرایی مربوط به نوع دفاتر، اسناد و مدارک و روش‌های نگهداری آنها اعم از مکانیزه و دستی و نمونه اظهارنامه مالیاتی با توجه به نوع و حجم فعالیت حسب مورد برای مؤدیان مذکور و نیز نحوه ارائه آنها برای رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات به مراجع ذیربط، حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن اصلاحیه قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.	- با توجه به اجرای سیستم طرح جامع نظام مالیاتی، دیگر ضرورتی برای تقسیم بندی فعالان اقتصادی به گروه‌های مختلف و بر شمردن تکالیف متفاوت برای آنها وجود ندارد. - با مکانیزه شدن بخش‌هایی از نظام مالیاتی و همچنین مکلف شدن همه فعالان اقتصادی برای ارائه اظهارنامه مالیاتی و اتخاذ برخی الزامات و ترتیبات اجرایی مربوط به طرح جامع در فرآیند رسیدگی مالیاتی، این اصلاحات ضروری است.
۲۴	بند «۲۴» - متن زیر جایگزین ماده (۹۷) قانون و تبصره‌های آن می‌شود و مواد (۹۸)، (۱۵۲)، (۱۵۳)، (۱۵۴) و (۱۵۸) و تبصره‌های آنها و ماده (۲۷۱) حذف می‌گردد: ماده «۹۷» - درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی موضوع این قانون که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی می‌باشند به استناد و پذیرش اظهارنامه مالیاتی مؤدی که با رعایت مقررات مربوط تنظیم و ارائه شده باشد، خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند اظهارنامه‌های دریافتی را بدون رسیدگی قبول و تعدادی از آنها را براساس معیارها و	- مهمترین بخش مربوط به لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مربوط به این بخش است. با اصلاحات صورت گرفته در بند «۲۴» این لایحه می‌توان انتظار داشت که نظام مالیاتی سنتی فعلی به نظام مالیاتی مبتنی بر اطلاعات اقتصادی و مدرن و مکانیزه در حال تغییر و تحول است. - در نظام مالیاتی فعلی هر یک از مؤدیان (بسته به نوع و تقسیم‌بندی مترتب بر آن براساس حجم فعالیت) با انجام برخی تکالیف قانونی، سازمان امور مالیاتی را

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	شاخص‌های تعیین شده خود و یا به طور نمونه انتخاب و مورد رسیدگی قرار دهد. در صورتی که مؤدی از ارائه اظهارنامه مالیاتی در مهلت قانونی و مطابق با مقررات خودداری نماید، سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به تنظیم برگ ارزیابی مالیاتی براساس اطلاعات اقتصادی کسب شده مؤدیان از طرح جامع مالیاتی و مطالبه مالیات متعلق اقدام می‌نماید. چنانچه مؤدی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ مطالبه مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مالیاتی مطابق با مقررات مربوط اقدام نماید، اظهارنامه مالیاتی مؤدی براساس فرآیند صدر این ماده مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. در غیر این صورت مالیات مطالبه شده مطابق برگ ارزیابی مالیاتی تنظیم شده توسط سازمان مزبور قطعی و لازم‌الاجراست. این حکم مانع از تعلق جرائم و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر قانونی نخواهد بود. آیین‌نامه اجرایی مربوط به این ماده و نحوه رسیدگی به اظهارنامه مالیاتی و نحوه انتخاب برخی از اظهارنامه‌ها برای رسیدگی و شاخص‌های قبول یا رد اظهارنامه‌های انتخاب شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شده این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تبصره - سازمان امور مالیاتی موظف است حداکثر ظرف سه سال از تاریخ ابلاغ این قانون، بانک اطلاعات مربوط به نظام جامع مالیاتی را در سراسر کشور مستقر و فعال نماید. در طی این مدت، در دفاتر مالیاتی که نظام جامع مالیاتی به صورت کامل به اجرا در نیامده است، مواد (۹۷)، (۹۸)، (۱۵۲)، (۱۵۴) و (۲۷۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ مجری خواهد بود.	در فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی یاری می‌کنند. سازمان امور مالیاتی نیز با اختیارات قانونی که دارد به محض احساس ضعف اطلاعاتی در فرآیند تشخیص و وصول مالیات مؤدیان، مالیات این گروه را با روش‌های غیرقابل قبول برای اکثر مؤدیان (مانند روش تشخیص علی‌الراس، مالیات توافقی و تعیین ضرایب مالیاتی و ...) تعیین می‌کند. این موضوع چالش عمده و اصلی مؤدیان و فعالان اقتصادی با سازمان امور مالیاتی در این فرآیند بود و نارضایتی‌های فراوانی را از عملکرد نظام مالیاتی به وجود آورده است. در شیوه جدید ارائه شده برای نظام مالیاتی، این مشکلات به نحوی مرتفع شده و کلیه فرآیندهای تشخیص و وصول مالیاتی در این نظام براساس اطلاعات اقتصادی موجود از فعالان اقتصادی در طرح جامع مالیاتی و همچنین اطلاعات ارائه شده از طرف خود فعالان و مؤدیان در قالب اظهارنامه مالیاتی شکل می‌گیرد. - در ماده (۹۷) لایحه ارائه اظهارنامه مالیاتی توسط همه مؤدیان بدون توجه به نوع و حجم فعالیت آن محور اصلی رسیدگی مالیاتی بوده و سازمان امور مالیاتی موظف است اظهارنامه تقدیمی را مبنای فرآیند تشخیص و وصول مالیاتی قرار دهد. در این ماده تصریح شده است که در صورت خودداری مؤدیان از ارائه اظهارنامه مالیاتی، سازمان امور مالیاتی می‌تواند نسبت به تنظیم برگ ارزیابی مالیاتی براساس اطلاعات اقتصادی کسب شده مؤدیان از طرح جامع مالیاتی اقدام و مالیات متعلقه را مطالبه کند. با مکانیسم جدید بدیهی است مواد قانون فعلی مرتبط با فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی (مواد (۹۸)، (۱۵۲)، (۱۵۳)، (۱۵۴))

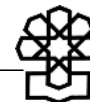
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
		و (۱۵۸) و ماده (۲۷۱)) حذف شوند. - با توجه به عدم امکان اجرای کامل بانک اطلاعات اقتصادی مربوط به نظام جامع مالیاتی در تمام نقاط کشور و زمان بر بودن استقرار این نظام در همه دفاتر مالیاتی در تبصره، امکان بهره‌مندی سازمان امور مالیاتی از مواد قانونی مرتبط با فرآیندهای تشخیص و وصول مالیاتی به روش قانون فعلی حداکثر تا سه سال داده شده است.
۲۵	بند «۲۵» در ماده (۱۰۰) عبارت «تیرماه» به عبارت «خرداد ماه» اصلاح و تبصره‌های آن حذف و یک تبصره به شرح زیر به آن الحاق می‌شود: «تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند برخی از مشاغل یا گروه‌هایی از آنان را که میزان فروش کالا و خدمات سالیانه آنها حداکثر ده برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) قانون باشد از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگهداری اسناد و مدارک موضوع این قانون و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کند و مالیات مؤدیان مذکور را به صورت مقطوع تعیین و وصول نماید. در مواردی که مؤدی کمتر از یک سال مالی به فعالیت اشتغال داشته باشد مالیات متعلق نسبت به مدت اشتغال محاسبه و وصول خواهد شد. حکم این تبصره مانع از رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی تسلیم شده در موعد مقرر نخواهد بود».	با توجه به محور شدن ارائه اظهارنامه مالیاتی برای تمام مؤدیان با اجرای نظام جدید مالیاتی، پیش‌بینی می‌شود حجم اظهارنامه‌های مالیاتی بسیار بیشتر شود. از طرف دیگر ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری سازمان امور مالیاتی برای رسیدگی به این حجم از اظهارنامه‌ها محدود است. براین اساس با الحاق یک تبصره ذیل ماده (۱۰۰) با این مضمون به سازمان امور مالیاتی این اختیار داده می‌شود که متناسب با ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های خود بتواند بخشی از فعالان اقتصادی را از انجام برخی تکالیف قانونی و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کنند.
۲۶	بند «۲۶» تبصره ماده (۱۰۱) به تبصره «۱» تبدیل و متن زیر به عنوان تبصره «۲» به ماده (۱۰۱) قانون الحاق می‌گردد: «تبصره «۲» - در صورتی که هر شخص حقیقی دارای بیش از یک واحد شغلی باشد، مجموع درآمد واحدهای شغلی وی با کسر فقط یک معافیت موضوع این ماده مشمول مالیات به نرخ‌های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد شد».	- این تبصره با هدف ساماندهی معافیت‌های مالیاتی و ارائه یک فرصت استفاده از معافیت مالیاتی برای فعالان اقتصادی که در بخش‌های مختلف فعالیت و درآمدهای متفاوت کسب و از معافیت‌های متعدد نیز استفاده می‌کردند، ارائه شده است.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۲۷	بند «۲۷» - ماده (۱۰۴) قانون و تبصره‌های آن حذف و متن زیر به عنوان تبصره «۷» به ماده (۱۰۵) الحاق می‌شود: تبصره «۷» - به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد سال گذشته آنها، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مذکور کاسته می‌شود شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و ارائه اظهارنامه مالیاتی مربوط به سال جاری در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است.	---
۲۸	بند «۲۸» - ماده (۱۰۶) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد: ماده (۱۰۶) درآمد مشمول مالیات در مورد اشخاص حقوقی (به استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده است) براساس احکام مواد (۹۵) و (۹۷) و تبصره‌های آن تشخیص می‌گردد.	---
۲۹	بند «۲۹» - متن زیر جایگزین ماده (۱۰۷) و تبصره‌های آن می‌شود: ماده (۱۰۷) درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مقیم خارج از ایران بابت درآمدهایی که در ایران و یا بابت تهیه طرح ساختمان‌ها و تأسیسات، نقشه‌برداری، نقشه‌کشی، نظارت و محاسبات فنی، دادن تعلیمات و کمک‌های فنی، انتقال دانش فنی، اعطای تسهیلات و تأمین مالی، سایر خدمات و واگذاری امتیازات و سایر حقوق و همچنین واگذاری فیلم‌های سینمایی که به عنوان بها یا حق نمایش یا تحت هر عنوان دیگر از ایران تحصیل می‌کنند به استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تعیین درآمد مشمول مالیات یا مالیات آنها مقرر شده است به موجب آیین‌نامه‌ای که به	- نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مقیم خارج از ایران که در ایران درآمدی را کسب کرده باشند در قالب ماده (۱۰۷) و تبصره‌های آن خواهد بود. - تبصره‌های «۱» و «۲» این ماده خریدهای داخلی و خارجی پیمانکاران خارجی را از پرداخت مالیات معاف کرده است که این امر مشوق قابل توجهی برای تشویق سرمایه‌گذاری خارجی است. - تمام شقوق مختلف درآمدی که اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی میتوانند در ایران کسب کنند با توجه به محدودیت دسترسی سازمان امور مالیاتی به دفاتر و اسناد و مدارک شرکت مادر تخصصی و اصلی این اشخاص (که در خارج از

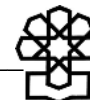
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، خواهد بود. پرداخت‌کنندگان وجوه مذکور در این ماده مکلف‌اند در هر پرداخت مالیات متعلق را با توجه به مبالغی که از اول سال تا آن تاریخ پرداخت کرده‌اند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی خود پرداخت کنند. در غیراین‌صورت با دریافت‌کنندگان متضامناً مسئول پرداخت اصل مالیات و جرائم متعلق آن خواهند بود. تبصره «۱»- در مورد عملیات پیمانکاری، آن قسمت از مبلغ قرارداد که از طریق خرید داخلی یا خارجی به مصرف خرید لوازم و تجهیزات می‌رسد مشروط بر آنکه در قرارداد یا اصلاحات و الحاقات بعدی آن مبالغ لوازم و تجهیزات به‌طور جدا از سایر اقلام قرارداد درج شده باشد، در مورد خرید داخلی حداکثر تا مبلغ صورتحساب خرید و در مورد خرید خارجی تا مجموع ارزش گمرکی کالا و حقوق ورودی و سایر پرداخت‌های قانونی مندرج در پروانه سبز گمرکی از پرداخت مالیات معاف است. تبصره «۲»- در مواردی که پیمانکاران خارجی تمام یا قسمتی از فعالیت پیمانکاری را به پیمانکاران دست دوم اشخاص حقوقی ایرانی واگذار کنند معادل آن مبلغ از لوازم و تجهیزات مذکور بر قرارداد دست اول که توسط پیمانکار دست دوم خریداری می‌گردد با رعایت قسمت اخیر تبصره «۱» این ماده از دریافتی پیمانکار دست اول دریافت می‌گردد، از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است. تبصره «۳»- در مورد درآمد حاصل از بهره‌برداری سرمایه و سایر فعالیت هایی که اشخاص حقوقی مزبور به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آنها در ایران انجام میدهند مشمول مقررات ماده (۱۰۶) این قانون خواهد بود.	کشور واقع شده‌اند) به نحوی در قالب تبصره‌ها احصاء شده و تکلیف مالیاتی آنها تعیین شده است. - برخی از تبصره‌های قانون فعلی (مانند تبصره «۵») به‌دلیل ملغیالایه شدن بازه‌زمانی عملکرد آنها، باید از قانون فعلی حذف شوند که با این اصلاح، حذف شده‌اند. اصلاحات صورت گرفته در این ماده با هدف شفاف و ساده‌سازی قوانین مالیاتی برای سرمایه‌گذاران خارجی انجام گرفته است.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۳۰	تبصره «۳۰»- در تبصره‌های «۲» و «۳» ماده (۱۱۵) قانون عبارت «تبصره‌های ماده (۱۴۳)» با عبارت «تبصره «۱» ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳) مکرر» جایگزین می‌گردند.	---
۳۱	<u>بند «۳۱»</u> - در تبصره ماده (۱۳۰) قانون عبارت‌های «سال ۱۳۸۱» و «ده میلیون (۱۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال» به ترتیب جایگزین عبارت‌های «سال ۱۳۶۸» و «یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال» می‌شود.	- این اصلاحات با هدف کاستن از تعداد پرونده‌های مالیاتی کم اهمیت مطرح شده در سازمان امور مالیاتی صورت گرفته است
۳۲	<u>بند «۳»</u> - متن زیر جایگزین ماده (۱۳۱) قانون می‌شود: ماده (۱۳۱) نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد به شرح زیر است: ۱. تا میزان پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالیانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪) ۲. نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا میزان یک میلیارد (۱٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالیانه به نرخ بیست درصد (۲۰٪) ۳. نسبت به مازاد یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالیانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)" <u>تبصره</u> - به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد سال گذشته آن‌ها، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مذکور کاسته می‌شود. شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی مربوطه در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است.	- در مفاد ماده (۱۳۱) نرخ و پایه‌های مالیاتی مربوط به مالیات اشخاص حقیقی تعیین شده است. مقایسه نرخ‌های مالیاتی و همچنین پایه مالیاتی مندرج در این ماده نسبت به نرخ‌ها و پایه‌های مالیاتی (سقف و کف درآمد مشمول مالیات) موجود در قانون فعلی نشان‌دهنده این واقعیت است که هم نرخ‌ها و هم در مقادیر پایه مالیاتی (درآمد مالیاتی مشمول مالیات در سطوح مختلف درآمدی)، <u>بار مالیاتی مؤدیان اشخاص حقیقی کاهش یافته است.</u> دامنه درآمد مشمول مالیات در قانون فعلی از درآمدهای تا سقف سی میلیون (۳۰۰۰۰۰۰۰) ریال شروع و به ارقام بالای یک میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال تسری یافته است. این در حالی است که در لایحه تنظیم شده ارقام تا سقف پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا ارقام بالای یک میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال مشمول مالیات شده است. در بحث نرخ مالیاتی نیز بازه ۱۵ درصد تا ۳۵ درصد نرخ مالیاتی قانون فعلی به بازه ۱۵ تا ۲۵ درصد کاهش یافته است. در بحث نرخ مالیاتی می‌توان گفت که اختلاف نرخ مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی کاهش یافته و حداکثر نرخ مالیاتی این دو گروه در یک سطح قرار گرفته‌اند. <u>پس با اصلاح صورت گرفته هم دامنه درآمد مشمول مالیات و سطوح مختلف</u>

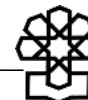
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
		<u>این درآمدها و هم نرخ مالیاتی کاهش چشمگیری داشته است.</u> - در تبصره الحاق شده به این ماده نیز (در قانون فعلی این تبصره وجود ندارد) نوعی سیاست تخفیف مالیاتی برای کمک به کاهش بار مالیاتی فعالان اقتصادی خوش حساب و قانونمدار و از طرف دیگر افزایش درآمد مشمول مالیات و کاهش فرار مالیاتی مؤدیان موضوع این قانون (اشخاص حقیقی) مطرح شده است. <u>(تذکر- این تبصره برای ارائه تخفیف مالیاتی به مالیات موضوع اشخاص حقوقی موضوع ماده (۱۰۵) نیز الحاق شده است).</u>
۳۳	بند «۳۳»- متن زیر جایگزین ماده (۱۳۲) قانون و تبصره‌های آن می‌شود و ماده (۱۳۸) و تبصره‌های آن حذف می‌شود. ماده (۱۳۲) به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاریهای اقتصادی، معادل صددرصد (۱۰۰٪) سرمایه‌گذاری انجام شده اشخاص حقوقی غیردولتی در طرح‌های تولیدی، معدنی و خدماتی با مجوز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذیربط که به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدها صرف ایجاد دارایی‌های ثابت (به استثناء زمین) می‌گردد، از سال یا سال‌های بعد از تاریخ بهره برداری طرح مربوط تا میزان سرمایه ثابت و پرداخت شده، از کل درآمد مشمول مالیات ابرازی کسر گردیده و مالیات آن به نرخ صفر محاسبه می‌شود. تبصره «۱»- مشوق مالیاتی موضوع این ماده در هر سال مالی در مورد واحدهای مستقر در شهرک‌های صنعتی دارای مجوز از مراجع قانونی و مناطق کمتر توسعه یافته معادل صد در صد (۱۰۰٪) درآمد مشمول مالیات و در سایر مناطق معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن منظور می‌شود.	- مفاد این ماده با هدف تشویق سرمایه‌گذاری و کاستن از بخشی از هزینه‌های غیرمستقیم سرمایه‌گذاریهای جدید صورت گرفته در فعالیتهای مختلف اقتصادی و ارائه معافیت مالیاتی با نرخ صفر برای سرمایه‌گذاران بخش‌های غیردولتی طراحی شده است. - در این ماده مقرر شده است که معافیت مالیاتی با نرخ صفر فقط تا میزان سرمایه ثبت شده و پرداخت شده به هر مؤدی ارائه شود. دلیل این اقدام جلوگیری از بروز برخی روش‌های متقلبانه در استفاده از معافیت مالیاتی با نرخ صفر، بدون انجام سرمایه‌گذاری واقعی است. براین اساس قید عبارت «تا میزان سرمایه ثبت و پرداخت شده» در متن ماده ضروری است. - مالیات در این ماده با <u>نرخ صفر تعیین شده</u> و هدف این شیوه نظام بخشیدن به معافیت‌های مالیاتی و قابل محاسبه کردن میزان معافیت‌های مالیاتی ارائه شده است. این موضوع می‌تواند شفافیت فعالیتهای اقتصادی مرتبط با این معافیت‌ها را نیز بدنبال داشته باشد.

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
	تبصره «۲»- معافیت‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز تهران و پنجاه کیلومتری مرکز اصفهان و سی کیلومتری مراکز استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری به استثنای شهرک‌های صنعتی استقرار یافته در شعاع سی کیلومتری مراکز استان‌ها و شهرهای مذکور خواهد بود. تبصره «۳»- معافیت مذکور در بند «ب» ماده (۱۵۹) قانون برنامه پنجم توسعه، منحصراً برای واحدهایی که از تاریخ اجرای قانون مذکور تا تاریخ اجرای این اصلاحیه برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز استخراج صادر شده باشد، جاری خواهد بود. تبصره «۴»- فهرست مناطق کمتر توسعه‌یافته در آغاز هر دوره برنامه توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. تاریخ اخذ مجوز سرمایه‌گذاری از مراجع ذیربط مناط اعتبار برای احتساب مناطق کمتر توسعه‌یافته است. تبصره «۵»- منظور از مالیات با نرخ صفر در این قانون روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر، اسناد و مدارک مالیاتی برای فعالیت‌های اقتصادی خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان براساس مستندات، مدارک و اظهارنامه ارائه شده است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آن‌ها با نرخ صفر محاسبه می‌شود. تبصره «۶»- آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده حداکثر شش ماه از تاریخ تصویب این اصلاحیه با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به تصویب هیئت وزیران خواهد می‌رسد.	

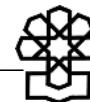
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۳۴	بند «۳۴» - در ماده (۱۳۳) قانون، کلمه «مرزنشینان» بعد از کلمه «عشایری» اضافه می‌شود.	- تصویب این بند منجر به کاهش ضریب اطمینان بانک اطلاعات اقتصادی طراحی شده در نظام مالیاتی جدید شده و منجر به کاهش درآمدهای مالیاتی و بسترسازی برای فرار مالیاتی خواهد شد.
۳۵	بند «۳۵» - در ماده (۱۳۴)، بعد از عبارت «فنی و حرفه‌ای» عبارت «آموشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد زیر نظر سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور» اضافه شود.	---
۳۶	بند «۳۶» - در مواد (۱۳۶) و (۱۳۷) قانون، عبارت «انواع بیمه‌های عمر و زندگی» جایگزین عبارت «بیمه عمر» شود.	---
۳۷	بند «۳۷» - در بند «ل» ماده (۱۳۹) قانون، بعد از عبارت «مطبوعاتی»، کلمه «قرآنی» اضافه شود.	---
۳۸	بند «۳۸» : متن زیر جایگزین ماده (۱۴۱) قانون و تبصره آن می‌شود: ماده (۱۴۱) - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد حاصل از صادرات مواد خام با نرخ صفر مشمول مالیات می‌گردد. فهرست مواد خام و کالاهای نفتی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت و نفت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تبصره - درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت ترانزیت به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند با نرخ صفر مشمول مالیات می‌گردد.	- ماده (۱۴۱) ارائه شده در لایحه نسبت به ماده (۱۴۱) قانون فعلی از سادگی و شفافیت خاصی برخوردار است. در این ماده مقرر شده است که مالیات بر درآمد فعالان اقتصادی فعال در بخش صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات کشاورزی با نرخ صفر تعیین شود. علاوه بر این در ادامه این ماده فقط ۵۰ درصد درآمد صادرکنندگان مواد خام مشمول مالیات با نرخ صفر تعیین شده است. بنابراین این ماده مشوق مالیاتی کاملی را به صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات کشاورزی و مشوق ۵۰ درصدی مالیاتی را به صادرکنندگان مواد خام ارائه کرده است. - امتیاز محاسبه معافیت مالیاتی این گروه از فعالان اقتصادی با نرخ صفر مالیاتی در قسمت‌های قبل ارائه شد که در این ماده نیز امتیاز و مشوق ارائه شده به صادرکنندگان از این قاعده کلی (مالیات با نرخ صفر) تبعیت می‌کند.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۳۹	بند «۳۹» - متن زیر به عنوان ماده (۱۴۶) مکرر الحاق می‌گردد: ماده «۱۴۶» مکرر معافیت‌های مذکور در مواد (۱۳۳)، (۱۳۴)، (۱۳۹) (به استثنای بندهای «الف»، «ب» و «ز» آن)، (۱۴۲)، (۱۴۳) و تبصره «۱» ذیل ماده (۱۴۳) مکرر به عنوان مالیات به نرخ صفر منظور می‌گردد. تبصره «۱» - ارائه اظهارنامه مالیاتی، دفاتر و یا اسناد و مدارک موضوع ماده (۹۵) این قانون در موعد مقرر به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌نماید شرط برخورداری از نرخ صفر و هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی مندرج در این قانون و سایر قوانین می‌باشد و در صورت عدم ارائه اظهارنامه، دفاتر و یا اسناد و مدارک مذکور مؤدی مطابق احکام و ضوابط این قانون مشمول مالیات، جریمه و مجازات مقرر در این قانون خواهد شد. حکم این تبصره درخصوص مشمولین مواد (۱۴۴) و (۱۴۵) و بندهای «الف»، «ب» و «ز» ماده (۱۳۹) این قانون جاری نمی‌باشد. اجرای حکم این تبصره درخصوص اشخاص حقیقی مشمول ماده (۸۱) این قانون به صورت تدریجی و متناسب با ایجاد ظرفیت‌های اجرایی، اداری و حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود. تبصره «۲» - معادل اعتبار مالیاتی محاسبه شده به نرخ صفر موضوع این ماده از محل اعتبار جمعی - خرجی که همه ساله در بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود به حساب اشخاص فوق‌الذکر منظور می‌گردد. اعتبارات موضوع این تبصره تخصیص یافته تلقی می‌شود و در صورتی که اعتبارات مورد نیاز در یک سال مالی بیشتر از مبلغ مصوب در قانون بودجه کل کشور همان سال باشد مبلغ اعتبار جمعی - خرجی یاد شده و متقابلاً منابع مربوطه با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران قابل افزایش است.	- در راستای اجرای سیاست‌های مندرج در بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم و جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر به جای معافیت‌های قانونی مالیاتی و همچنین ثبت معافیت‌های مالیاتی مذکور به صورت جمعی - خرجی در قوانین بودجه سالیانه، در ماده (۱۴۹) مکرر و تبصره «۲» مقرر شده است که بخش قابل توجهی از معافیت‌های مالیاتی مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم به مالیات با نرخ صفر تبدیل شود. شفافیت عملکرد مالی فعالان اقتصادی، ثبت اطلاعات اقتصادی و محاسبه پذیر بودن حمایت‌های مالیاتی از بخش‌های مختلف، بخشی از فواید این روش در ارائه مشوق‌های مالیاتی است که در این ماده به آن اشاره شده است. - با توجه به اینکه رویکرد کلی مواد لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم این است که در تمام فرآیندهای تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی ملاک عمل اظهارنامه مؤدیان باشد. لذا عدم ارائه اظهارنامه می‌تواند سیستم عملکردی کل رویکرد جدید را با چالش مواجه کند. براین اساس تبصره «۱» ضمانت اجرایی قابل اتکایی را برای این موضوع ارائه کرده است. البته این موضوع در واقع دائمی کردن جهت‌گیری کلی ترسیم شده در تبصره «۲» ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه نیز محسوب می‌شود که عدم توجه به آن می‌تواند کارکرد سیستم جدید طراحی شده را با مشکل مواجه کند.

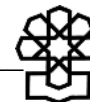
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	تبصره «۳»- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری از احکام موضوع این ماده مستثنی می‌باشند.	
۴۰	بند «۴۰»- تبصره ماده (۱۴۷) قانون حذف و متون زیر به عنوان تبصره‌های «۱»، «۲» و «۳» به ماده مذکور الحاق می‌شود: تبصره «۱»- از لحاظ مقررات این فصل، کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان درآمد مشاغل مؤسسه محسوب می‌شوند. تبصره «۲»- هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که به موجب این قانون از مالیات معاف و یا به نرخ مقطوع مشمول مالیات می‌باشند به عنوان هزینه قابل قبول شناخته نمی‌شوند. تبصره «۳»- پذیرش هزینه‌های قابل قبول مالیاتی موضوع این قانون از مبلغ پنجاه میلیون ریال (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به بالا برای هر معامله منوط به پرداخت وجه آن از طریق سیستم بانکی خواهد بود.	- با توجه به اصلاح و حذف برخی از چارچوب‌ها و تقسیم‌بندی مندرج در مفاد ماده (۹۵) و (۹۶) قانون فعلی در لایحه، ضروری است تمام موارد مربوط به این چارچوب‌ها در سایر مواد اصلاح شود. - تبصره «۳» این بند با هدف کاستن از سوءاستفاده‌های احتمالی در خصوص محاسبه هزینه‌های قابل قبول مالیاتی و مستندسازی آن هزینه‌ها پیشنهاد شده است.
۴۱	بند «۴۱»- در ماده (۱۴۸) این قانون، عبارت «حق بیمه مؤسسات بیمه ایرانی در معاملات بیمه مستقیم و اتکایی داخلی»، بعد از عبارت «به استثنای» اضافه شود و بندهای «۲» و «۱۸» این ماده به شرح زیر اصلاح و یک بند به عنوان بند «۲۹» به آن الحاق می‌شود: - متن الحاقی به انتهای بند «۲» «پرداختی به بازنشستگان مؤسسه حداکثر تا سقف یک دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون» - متن جایگزین بند «۱۸» «۱۸- سود، کارمزد و جرایمی که برای انجام عملیات مؤسسه به بانک‌ها، صندوق تعاون و همچنین مؤسسات اعتباری غیربانکی و شرکت‌های لیزینگ دارای مجوز از	- اصلاحات مندرج در این بند با هدف کاستن از بار مالیاتی و افزایش دامنه هزینه‌های قابل قبول مالیاتی فعالان اقتصادی و کمک به بخش تولید اقتصاد پیش‌بینی شده است.

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
	بانک مرکزی پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد» - بند «۲۹» الحاقی «۲۹- ذخیره مربوط به خدمات بعد از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی»	
- این ماده و تبصره‌های ذیل آن <u>با هدف</u> ارائه مشوق و ترجیح و تخفیف مالیاتی به فعالان اقتصادی علی‌الخصوص اشخاص حقوقی برای کاستن از سطح دامنه درآمد مشمول مالیات و مالیات پرداختی و همچنین افزایش ارزش دارایی و در نهایت سرمایه ثبت شده اشخاص حقوقی از محل تجدید ارزیابی دارایی‌ها و کمک به بالا رفتن ارزش دارایی و سرمایه این اشخاص طراحی شده است. در این ماده هزینه‌های استهلاک دارایی‌های استهلاک‌پذیر (بدون توجه به تغییر ارزش این دارایی‌های با نوسانات تورم) و هزینه‌های تأسیس جزو هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی شده است. این به نفع فعالان اقتصادی بوده و این امر دامنه درآمد مشمول مالیات این گروه را کاهش داده و در نهایت مالیات پرداختی این گروه را کم می‌کند. - در تبصره «۱» این ماده نیز افزایش ارزش دارایی‌ها بدلیل تجدید ارزیابی آنها مشمول پرداخت مالیات نشده است. این رویکرد فرصتی اقتصادی برای افزایش ارزش دارایی و در نهایت افزایش سرمایه ثبت شده این اشخاص، بدون تحمیل هزینه پرداخت مالیات برای این افزایش.	بند «۴۲»- متن زیر جایگزین ماده (۱۴۹) تبصره آن می‌شود و مواد (۱۵۰) و (۱۵۱) و تبصره‌های آنها حذف می‌شود: ماده (۱۴۹) آن قسمت از دارایی‌های استهلاک‌پذیر که بر اثر به‌کارگیری یا گذشت زمان یا سایر عوامل و بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می‌یابد و همچنین هزینه‌های تأسیس، قابل استهلاک بوده و هزینه استهلاک آنها جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود. مقررات مربوط به استهلاکات دارایی‌های استهلاک‌پذیر شامل جداول استهلاکات و چگونگی اجرای آن با رعایت استانداردهای حسابداری توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. تبصره «۱»- افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود. در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مابه التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این تبصره درخصوص نحوه تجدید ارزیابی، فروش و استهلاک دارایی‌های تجدید ارزیابی شده و سایر الزامات و ترتیبات اجرایی که با رعایت	۴۲

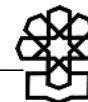
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	استانداردهای حسابداری تهیه می‌شود، به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. تبصره ۲- در صورتی که بر اثر فروش مال قابل استهلاك یا مسلوب المنفعه شدن ماشین‌آلات زیانی متوجه مؤسسه گردد، زیان حاصل معادل ارزش مستهلك نشده دارایی منهای حاصل فروش (در صورت فروش) یک جا قابل احتساب در حساب سود و زیان همان سال است. حکم این تبصره در مورد دارایی‌های تجدید ارزیابی شده نسبت به ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی جاری است.	
۴۳	بند ۴۳- در ماده (۱۶۱) عبارت «مجازات مقرر در تبصره ۲» ماده (۱۹۹) این قانون» به عبارت «مجازات حبس تعزیری درجه شش» اصلاح می‌گردد.	- این بند برلی تطبیق مجازات‌های موضوع قانون مالیات‌های مستقیم با قانون مجازات‌های اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ پیشنهاد شده است.
۴۴	بند ۴۴- متن زیر جایگزین ماده (۱۶۹) قانون و تبصره آن می‌شود: ماده (۱۶۹) اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون که حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور موظف به ثبت نام در نظام مالیاتی می‌شوند، مکلفند براساس دستورالعملی که توسط سازمان مزبور تهیه و اعلام می‌شود برای انجام معاملات خود صورتحساب صادر و شماره اقتصادی خود و طرف معامله را در صورتحساب‌ها، قراردادهای، فرم‌ها و اوراق مربوط درج و فهرست معاملات خود را به سازمان مذکور ارائه نمایند. عدم صدور صورتحساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد مشمول جریمه‌ای معادل پنج درصد (۵٪) مبلغ مورد معامله‌ای که بدون رعایت ضوابط فوق انجام شده است، خواهد بود و همچنین عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان امور مالیاتی کشور از طریق روش‌هایی که تعیین می‌گردد مشمول	- یکی از معضلات اساسی نظام اقتصادی کشور نبود بانک اطلاعات اقتصادی از بخش‌های مختلف است. این محدودیت، هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم فراوانی را به نظام اقتصادی کشور تحمیل کرده و عملاً نظام برنامه‌ریزی در ساختار اقتصادی کشور را با چالش‌های جدی و ناکارآمدی مواجه کرده است. به عبارت دیگر نبود اطلاعات اقتصادی از حجم معاملات اقتصادی، عدم ثبت مبادلات اقتصادی فعالان و مکانیزه نبودن سیستم‌های ثبت و نگهداری این اطلاعات، نظام برنامه‌ریزی کشور را به شدت آسیب‌پذیر کرده است. این ماده اولین اقدام و گام اساسی برای ثبت نام و تکمیل بانک اطلاعات مؤدیان مالیاتی در نظام مالیاتی به شمار می‌رود که همسو با جهت‌گیری کلی برای اجرای مفاد مواد (۱۲۰) و (۱۲۱) قانون برنامه پنجم توسعه و احکام سایر قوانین اقتصادی کشور مانند قانون امور صنفی و ... تنظیم شده است.

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
- مفاد این ماده با توجه به اقتضائات و ظرفیت‌های فنی و اقتصادی بخش‌های مختلف و با در نظر گرفتن محدودیت‌های برخی از بخش‌های اقتصادی تنظیم شده و حتی‌الامکان سعی شده فرآیند ثبت و ضبط اطلاعات اقتصادی فعالیت‌های مختلف روند اجرایی امور مربوط به مؤدیان در بخش‌های مختلف را با مشکل مواجه نکند. - بخشی از مفاد این ماده مربوط به ضمانت‌های اجرایی لازم برای مؤدیان و فعالان اقتصادی برای رعایت قواعد شکل‌گیری بانک جامع اطلاعات اقتصادی است که نبود این ضمانت‌ها می‌تواند کارکرد واقعی تکالیف مندرج در این ماده را با چالش‌های اساسی روبرو کند. - امتیاز اصلی و قابل توجه مربوط به ایجاد امکانات و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مندرج در تبصره این ماده برای مؤدیان مالیاتی این است که معادل هزینه‌های انجام شده بابت خرید، نصب و راه‌اندازی تجهیزات فوق (اعم از نرم‌افزاری و سخت‌افزاری) از مالیات مؤدیان مزبور، در اولین سال استفاده و یا سال بعد آن قابل کسر است. این بدان معنی است که هزینه این تجهیزات عملاً توسط دولت تامین خواهد و مؤدیان بابت آن مبلغی پرداخت نخواهند کرد.	جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است می‌باشد. جرایم مذکور توسط اداره امور مالیاتی با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه می‌شود و مؤدی مکلف است ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه نسبت به پرداخت آن اقدام کند. در غیر این صورت معترض شناخته شده و موضوع جهت رسیدگی و صدور رأی به هیئت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد. رأی هیئت مزبور قطعی و لازم‌الاجراست. جرایم مذکور از طریق مقررات اجرایی موضوع این قانون قابل وصول خواهد بود. در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند یا خریدار مشمول ثبت نام در نظام مالیاتی نباشد، چنانچه فروشنده یا خریدار طبق ضوابط این تبصره، معامله انجام شده و اطلاعات هویتی طرف معامله شامل شماره ملی و نام و نام خانوادگی را به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام نموده باشد، مشمول جریمه فوق از این بابت نخواهد بود. در مواردی که فروشنده جزو اشخاص مکلف به ثبت نام در نظام مالیاتی نباشد، خریدار مکلف است اطلاعات مربوط به معامله انجام شده و اطلاعات هویتی طرف معامله شامل شماره ملی و نام و نام خانوادگی فروشنده را به نظام مالیاتی ارائه کند. در این صورت فروشنده مشمول جریمه فوق از این بابت نیست. این حکم نافی اجرای سایر احکام و مجازات‌های مندرج در سایر قوانین در مورد تخلفات موضوع این ماده نخواهد بود. تبصره - مؤدیان مالیاتی موضوع این ماده به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌نماید موظفند از سامانه‌های صندوق فروش (مکانیزه فروش) و تجهیزات مشابه	

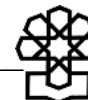
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	استفاده کنند. معادل هزینه های انجام شده بابت خرید، نصب و راه اندازی تجهیزات فوق (اعم از نرم افزاری و سخت افزاری) از مالیات مؤدیان مزبور، در اولین سال استفاده و یا سال بعد آن قابل کسر است. عدم اجرای حکم این تبصره سبب محرومیت از معافیت های مالیاتی مقرر در این قانون در سال یا سال هایی مربوط خواهد بود. نحوه استفاده از صندوق و چگونگی ارائه اطلاعات به موجب آیین نامه اجرایی است که حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور و با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و اتاق اصناف ایران تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.	
۴۵	بند «۴۵» - متن زیر جایگزین ماده (۱۶۹) مکرر قانون و تبصره های آن می شود: ماده (۱۶۹) مکرر به منظور شفافیت فعالیت های اقتصادی و استقرار نظام یکپارچه اطلاعات مالیاتی، پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی از جمله اطلاعات مالی، پولی و اعتباری، معاملاتی، سرمایه ای و ملکی اشخاص حقیقی و حقوقی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می شود. وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، شهرداری ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری ها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سایر اشخاص حقوقی (اعم از دولتی و غیردولتی) که اطلاعات مورد نیاز پایگاه فوق را در اختیار دارند و یا به نحوی موجبات تحصیل درآمد و دارایی برای اشخاص را فراهم می آورند، موظفند اطلاعات به شرح	- همانطور که در توضیحات مربوط به ماده (۱۶۹) بیان شد، به نظر میرسد تشکیل بانک اطلاعات اقتصاد ملی برای همه فعالان اقتصادی در بخش های مختلف اقتصاد کشور و ضرورت آن برای اقتصاد کشور بر هیچ کس پوشیده نیست. کارکرد این بانک اطلاعاتی نیز محدود و محصور به نظام مالیاتی نیست و این بانک می تواند در تمام شئون و ابعاد نظام اقتصادی مورد رجوع و استفاده باشد. ماده (۱۶۹) مکرر و تبصره های آن را می توان محور اصلی یا قلب مواد مرتبط با لایحه اصلاح قانون مالیات های مستقیم دانست. در این ماده پایه اساسی گذر از نظام مالیاتی سنتی به نظام مالیاتی مدرن مبتنی بر اطلاعات طراحی شده است. به عبارت دیگر این ماده درصدد است زیربنای مورد نیاز برای اجرای نظام مالیاتی مدرن مبتنی بر اطلاعات اقتصادی مؤدیان را که بانک اطلاعات اقتصادی است را پایه گذاری کند.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	بسته‌های ذیل را در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور قرار دهند. الف) اطلاعات هویتی ۱. اطلاعات هویتی و مکانی اشخاص حقیقی و حقوقی، ۲. مجوزهای فعالیت اقتصادی و همچنین مجوزهای مربوط به انجام معاملات تجاری و عقد قراردادهای. ب) اطلاعات معاملاتی اشخاص: ۱. معاملات (خرید و فروش دارایی‌ها، کالاها و خدمات)، ۲. تجارت خارجی (واردات و صادرات کالاها و خدمات)، ۳. قراردادهای مربوط به انجام معاملات و فعالیت‌های تجاری، ۴. قراردادهای مربوط به انجام عملیات پیمانکاری و هرگونه خدمات، ۵. اطلاعات مربوط به خرید و فروش ارز و سکه طلا، ۶. اطلاعات انواع بیمه نامه‌های صادره و خسارت‌های پرداختی، ۷. بارنامه و صورت وضعیت حمل و نقل بار و مسافر. پ) اطلاعات مالی، پولی و اعتباری و سرمایه‌ای اشخاص: ۱. جمع گردش سالیانه (دوره مالی) نقل و انتقال سهام و سایر اوراق بهادار، ۲. جمع گردش و مانده سالیانه (دوره مالی) انواع حسابهای بانکی، ۳. جمع گردش و مانده سالیانه (دوره مالی) انواع سپرده‌ها و سود آنها، ۴. تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی در قالب کلیه عقود و همچنین کلیه تعهدات اعم از گشایش اعتبار اسنادی و تنزیل اعتبار اسنادی، ضمانت‌ها و نظایر آن. ت) اطلاعات دارایی‌ها، اموال و املاک و همچنین نقل و انتقال آنها.	- سرفصل‌ها و برخی جزییات اطلاعات اقتصادی مندرج در این ماده با این هدف تعیین و تبیین شده است که اطلاعات اقتصادی حاصل از این سرفصل‌ها بتواند سازمان امور مالیاتی را در فرآیند شناسایی و تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی کمک کند. لازم به توضیح است که این اطلاعات برای بالابردن شفافیت فعالیت‌های اقتصادی، ثبت و ضبط اطلاعات و برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در سایر بخش‌های اقتصادی و اجتماعی نیز قابل بهره‌برداری و استفاده باشد. - جزئیات اطلاعات منظور شده در مفاد ماده ۱۶۹ مکرر به نحوی تعیین شده است که سازمان امور مالیاتی با این اطلاعات بتواند فرآیند سیستماتیک و منسجم اطلاعات هویتی، مالی و اقتصادی افراد را دریافت و از این اطلاعات در فرآیند تشخیص و وصول مالیات حقه استفاده کند. - یکی از موضوعات بسیار مهم و قابل توجه در خصوص تشکیل بانک اطلاعات اقتصادی با جزییات ذکر شده در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا، بحث صیانت از اطلاعات هویتی، اقتصادی و مالی اشخاص و حفظ حریم خصوصی افراد جامعه است. براین اساس در بسیاری از کشورها در کنار قوانین مربوط به شکل‌گیری بانک اطلاعات اقتصادی و مالی، بلافاصله مباحث مربوط به قوانین حفظ حریم خصوصی و محرمانه‌بودن اطلاعات و همچنین قوانین مربوط به صلاحیت‌های عمومی و خصوصی استفاده‌کنندگان از اطلاعات و مقاصد و اهداف مربوط به استفاده از اطلاعات مطرح می‌شود. در این قانون نیز سعی شده تضمین‌های مربوط به این ملاحظات در کنار بانک

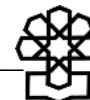
ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
اطلاعات اقتصادی مدنظر این قانون در قالب برخی مواد در بخش مربوط به جرایم و ضمانت‌های اجرایی قانون مالیات‌های مستقیم (تبصره‌های «۲»، «۴» و «۵» این ماده (۱۶۹ مکرر) و مفاد ماده (۲۷۹) لایحه) با این هدف طراحی شده است.	ث) سایر اطلاعات فعالیت‌های اقتصادی که با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران به موارد مزبور اضافه خواهد شد. تبصره «۱»- کلیه اشخاص و مراجعی که به نحوی در جریان عملیات مربوط به مالکیت، نگهداری، انتقالات، خدمات بیمه‌ای و معاملات دارایی‌های مذکور می‌باشند موظفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌دارد اطلاعات مربوط را به آن سازمان ارائه دهند. متخلف از مفاد حکم این تبصره علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت مشمول جریمه‌ای معادل یک دوم تا دو برابر مالیات پرداخت شده خواهد بود. تبصره «۲»- سازمان امور مالیاتی کشور موظف است امکان دسترسی بر خط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و همچنین سایر دستگاه‌های اجرایی را به فهرست بدهکاران مالیاتی فراهم آورد تا استفاده‌کنندگان مذکور بتوانند با حفظ طبقه‌بندی، اطلاعات دریافتی را در ارائه خدمات به اشخاص بدهکار مالیاتی لحاظ نمایند. تبصره «۳»- اشخاص متخلف از حکم این ماده علاوه بر محکومیت به مجازات مقرر در این قانون مسئول جبران زیان‌ها و خسارات وارده به دولت خواهند بود. تبصره «۴»- دستگاه‌های اجرایی مجازند با تصویب هیئت وزیران و حفظ طبقه‌بندی مربوط، از اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات موضوع این ماده استفاده نمایند. تبصره «۵»- ترتیبات اجرای احکام این ماده و نحوه دسترسی بر خط، تعیین حد آستانه	

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	(تعیین حداقل رقم اطلاعات)، دریافت و ارسال اطلاعات و مهلت آن با حفظ محرمانه بودن آن از اشخاص مذکور به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و مشارکت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و دادگستری می‌رسد. تبصره ۶- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است بانک اطلاعات ثبتی شرکتها را طراحی و سامانه اطلاعاتی آن را به نحوی ایجاد نماید که موجبات دسترسی بر خط سازمان امور مالیاتی کشور به سامانه مزبور فراهم آید. تبصره ۷- وزارت راه و شهرسازی موظف است حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون «سامانه ملی املاک و اسکان کشور» ایجاد کند. این سامانه باید به گونه‌ای طراحی شود که در هر زمان امکان شناسایی بر خط مالکان و ساکنان یا کاربران واحدهای مسکونی، تجاری، خدماتی و اداری و پیگیری نقل و انتقالات املاک و مستغلات به صورت رسمی، عادی، وکالتی و غیره را در کلیه نقاط کشور فراهم سازد. وزارت راه و شهرسازی موظف است امکان دسترسی برخط به سامانه مذکور را برای سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد کند.	
۴۶	بند ۴۶- ماده (۱۷۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۱۷۵) وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است کلیه نصاب‌های مندرج در این قانون را هماهنگ با نرخ تورم هر دو سال یک بار تعدیل کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.	- مفاد این ماده در قانون فعلی به صورت یک مجوز قانونی بوده و عملی شدن و یا نشدن آن در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی است. با اصلاح مفاد این ماده، این جواز (اختیار)، به نوعی الزام و تکلیف تغییر یافته است چراکه ضروری است ارقام مندرج در مفاد این قانون و سایر قوانین مالی متناسب با شرایط اقتصادی کشور و شاخص تورم به روز رسانی و تعدیل شوند.

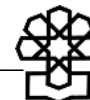
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۴۷	بند «۴۷»- در تبصره «۳» ماده (۱۷۷) قانون عبارت «از تاریخ شناسائی» به عبارت «تا تاریخ شناسائی» اصلاح می‌گردد.	---
۴۸	بند «۴۸»- متن زیر جایگزین ماده (۱۸۱) قانون و تبصره آن می‌شود: ماده (۱۸۱) به منظور کنترل، دفاتر، اسناد و مدارک مؤدیان اعم از دستی و مکانیزه با هدف نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مالیاتی، واحدی تحت عنوان واحد بازرسی مالیاتی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌شود. واحد مذکور حسب ارجاع رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور یا اشخاص مجاز از طرف وی، نسبت به اعزام هیئت‌های بازرسی که با عضویت نماینده دادستان یا دادگستری تشکیل می‌گردد، به اقامتگاه قانونی، محل فعالیت مؤدی و محل نگهداری دفاتر، اسناد و مدارک و تجهیزات اعم از دستی و مکانیزه اقدام میکند و کلیه دفاتر، اسناد و مدارک، اطلاعات و سوابق مالی نزد مؤدیان را مورد بازرسی قرار میدهد، و یا در صورت لزوم با ارائه رسید آنها را به اداره امور مالیاتی ذیربط منتقل میدهد. اداره امور مالیاتی ذیربط مکلف است دفاتر، اسناد و مدارک منتقل شده را حداکثر ظرف دو هفته به مؤدی عودت نماید. تبصره «۱»- بازرسی دفاتر، اسناد و مدارک و سوابق مالی موضوع این ماده شامل کلیه دفاتر، اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و مالیات بر ارزش افزوده است. تبصره «۲»- چنانچه در بازرسی هیئت‌های موضوع این ماده دفاتر، اسناد و مدارک و سوابقی حاکی از کتمان واقعیت درخصوص مالیات بر واردات کشف شود، مراتب از طریق	- دسترسی به اسناد و مدارک مؤدیان مالیاتی برای تشخیص مالیات حقه مؤدیان در مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم (علی‌الخصوص مالیات بر ارزش افزوده) یکی از الزامات اصلی نظام مالیاتی است. با توجه به بروز برخی مشکلات و چالش‌ها در خصوص نحوه دسترسی و رسیدگی به اسناد و مدارک مؤدیان مالیاتی (مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم) و با توجه به تغییر روش‌های ثبت و نگهداری اسناد و مدارک مربوط به فعالیت‌های اقتصادی از ابزار سنتی به ابزار مدرن الکترونیکی و دیجیتالی و همچنین سوءاستفاده‌های صورت گرفته از امکانات تکنولوژیکی در خصوص اختفای این نوع از اسناد و مدارک و کاربرد شیوه‌های بسیار پیچیده در این رابطه مفاد این ماده مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفته است. - در فرآیند اصلاح و بازنگری مفاد این ماده سعی شده متناسب با تغییر رویه‌های ثبت و نگهداری اسناد، مدارک و تجهیزات مربوط به مباحث مالی از روش‌های سنتی به روش‌های مکانیزه و مدرن، دغدغه سازمان امور مالیاتی در دسترسی قانونی به اسناد و مدارک مؤدیان با رعایت زوایای قانونی و حفظ حریم خصوصی اشخاص لحاظ شود.

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
	اداره امور مالیاتی به مراجع قانونی ذیربط اعلام می‌گردد. تبصره «۳» - مؤدیان مالیاتی موظفند با هیئت‌های موضوع این ماده همکاری‌های لازم را به عمل آورند و کلیه دفاتر، اسناد، مدارک و سوابق مالی و تجهیزات نگهداری اعم از دستی و مکانیزه و دستورالعمل کار و رمز دسترسی به آنها را در اختیار هیئت‌ها قرار دهند. در صورت استتکاف علاوه بر شمول مجازات مقرر در این قانون از معافیت‌های مالیاتی منابع مختلف درآمدی سال مورد مراجعه محروم خواهند می‌شوند. تبصره «۴» - آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون مشترکاً به تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و دادگستری میرسد.	
- با اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در اقتصاد ایران نظام مالیاتی کشور با معضل و چالش جدیدی به نام ظهور و بروز اشخاص حقوقی با کارکرد چند روزه یا حداکثر چند ماهه مواجه شده است. در این شیوه برخی از فعالان اقتصادی برای فرار از پرداخت مالیات، اقدام به ثبت شرکت‌های متعدد کرده و معاملات خود را در حجم‌های مختلف با نام تجاری این شرکت‌ها انجام می‌دهند و پس از مدتی این اشخاص حقوقی را فاقد فعالیت و راکد می‌گذارند و برای ادامه فعالیت خود به ایجاد و ثبت شرکت‌های جدید دیگر روی می‌آورند. این شیوه علاوه بر بالا بردن حجم فرار مالیاتی در بخش اشخاص حقوقی، چالش‌های بزرگ دیگری را برای نظام اقتصادی و مالیاتی به وجود آورده است. باید/انعان کرد که آثار منفی رویکرد فوق در نظام اقتصادی فراتر از کاهش درآمدهای مالیاتی کشور است که در ادامه این اثرات در دو بخش کلی به ترتیب	بند «۴۹» - متون زیر به عنوان تبصره «۳» و «۴» به ماده (۱۸۶) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۳» - سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است، اسامی مدیران مؤسسات و شرکت‌هایی که بدهی مالیاتی اعم از مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده دارند و همچنین اسامی مدیران و اعضای هیئت مدیره مؤسسات و شرکت‌هایی که به علت صدور اسناد (صورتحساب) مبتنی بر انجام معاملات غیرواقعی در نظام اقتصادی ازجمله امور مالی و مالیاتی کشور محکومیت قطعی یافته‌اند را به همراه مشخصات آنان به اداره ثبت شرکت‌ها اعلام نماید. اداره مذکور موظف است ثبت شرکت یا مؤسسه به نام این اشخاص و همچنین ثبت عضویت آنها در هیئت مدیره آن شرکت و سایر شرکت‌ها و مؤسسات را برای بدهکاران مالیاتی منوط به تعیین تکلیف و اخذ مفاصا حساب مالیاتی از سازمان امور مالیاتی کند. در تخطف صدور اسناد (صورتحساب) مبتنی بر انجام معاملات غیرواقعی مندرج در این	۴۹

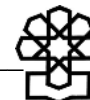
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	ماده نیز اداره ثبت شرکت‌ها موظف است با کسب نظر مراجع قضایی از انجام ثبت شرکت یا مؤسسه به نام اشخاص یاد شده و همچنین ثبت عضویت آنها در هیئت مدیره آن شرکت و سایر شرکت‌ها و مؤسسات تا سه سال خودداری نماید. تبصره ۴- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است فهرست اشخاص حقوقی را که طی پنج سال فاقد فعالیت تلقی می‌شوند به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام کند. سازمان اخیرالذکر مکلف است از تاریخ اعلام سازمان امور مالیاتی ثبت هر گونه تغییرات در مورد این اشخاص را منوط به اخذ مفاصا حساب مالیاتی سازمان امور مالیاتی نماید.	زیر قابل بیان است. (۱) از منظر اقتصاد کلان اثر نامطلوب عدم توجه به مفاد این ماده آن است که این روش‌ها می‌توانند بسترهای انجام اعمال مجرمانه اقتصادی (جعل اسناد مالی، حساب‌سازی‌های صوری، ثبت اطلاعات اقتصادی اشخاص به نام غیر و ...) در اقتصاد ایران را فراهم کرده و تقویت کنند. تداوم فرآیندهای معیوب بیان شده، در میان مدت می‌تواند منجر به افزایش حجم اقتصادی زیرزمینی، فساد اقتصادی و تباهی اقتصاد کشور شود و (۲) از منظر کارکرد نظام مالیاتی نیز افزایش تعداد اشخاص حقوقی و تراکم پرونده‌های مالیاتی متعدد به نام یک عده خاص و درگیر کردن توان، امکانات و پتانسیل‌های اجرایی سازمان امور مالیاتی با پرونده‌های اشخاص حقوقی بدهکار مالیاتی که پس از مدتی راکد و بی‌فعالیت شده‌اند. این امر خود در نهایت منجر به پیچیده شدن فرآیندهای رسیدگی، تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی، گسترش روش‌های فرار مالیاتی و افزایش هزینه‌های وصول مالیات می‌شود. با این توضیحات، تصویب مفاد این ماده در کنار سایر رویکردهای بیان شده در این اصلاحیه که فرآیندهای تشخیص و وصول مالیات را به اطلاعات اقتصادی حاصل شده از بخش‌های مختلف ربط داده از اهمیت بالایی برخوردار است. با تصویب مفاد این ماده می‌توان انتظار داشت که مشکل ثبت اشخاص حقوقی به منظور فرار انجام فرار مالیاتی، مسئولیت‌ناپذیری مدیران و مؤسسان اشخاص حقوقی در قبال تعهدات قانونی و بدهی‌های مالیاتی، ثبت خلاف واقع اطلاعات مربوط به معاملات اقتصادی و مهمتر از همه این‌ها ساماندهی و تعیین تکلیف پرونده‌های اشخاص حقوقی براساس فعال بودن یا نبودن آنها و ... مرتفع شود.

ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
- همانطور که پیش‌تر گفته شد؛ یکی از الزامات اساسی اجرای موفق طرح جامع مالیاتی، داشتن بانک اطلاعات اقتصادی و دسترسی نظام مالیاتی به این بانک است. دفاتر اسناد رسمی به‌عنوان یکی از ارکان اصلی در نقل و انتقال دارایی‌های اقتصادی بین اشخاص، معمولاً جزییات و اطلاعات قابل توجهی در خصوص جابجایی دارایی‌های اقتصادی بین اشخاص مختلف و ذینفعان این دارایی‌ها را در اختیار دارند. از طرف دیگر در اقتصاد ایران بخش اعظمی از نقل و انتقال ثروت و دارایی اقتصادی (علی‌الخصوص اموال غیرمنقول) بین اشخاص مختلف با تنظیم اسناد وکالتی صورت می‌گیرد. لذا این ماده درصدد است برای پویا کردن و ثبت دقیق و کارآمد تغییر و تحولات مربوط به نقل و انتقال دارایی‌ها و ثروت بین اشخاص، دفاتر یاد شده نسخه‌ای از اسناد تنظیمی مربوط به این نقل و انتقالات را در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهند، داشته باشد. - در تبصره «۴»، ترتیبات اجرایی هدف تبیین شده در تبصره «۳» و همچنین تکالیف و وظایف و مسئولیت‌های متقابل سازمان امور مالیاتی و دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک نسبت به هم تبیین شده است.	بند «۵۰»-متون زیر به‌عنوان تبصره «۳» و «۴» به ماده (۱۸۷) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۳»-دفاتر اسناد رسمی در هر مورد که نسبت به تنظیم اسناد وکالتی (بالاعزل) نسبت به اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی اقدام مینمایند، موظفند یک نسخه از اسناد تنظیمی را حداکثر ظرف یک ماه به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند. مستثقف از حکم این تبصره علاوهر جریمه و مجازات مقرر در این قانون، مسئول جبران زیان و خسارت وارده به دولت خواهد بود. تبصره «۴»-سازمان امور مالیات مکلف است ظرف مهلت یکسال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون با اتصال به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک نسبت به اعلام میزان بدهی ملک مورد انتقال و امکان اخذ و واریز آن به حساب مالیاتی به صورت آنی از طریق دفاتر اسناد رسمی اقدام کند. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است امکان دسترسی بر خط به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد را برای سازمان امور مالیاتی کشور جهت اجرای مفاد این ماده فراهم کند. پس از اجرای مفاد این ماده ثبت نقل و انتقالات اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول که به موجب این قانون برای آنها مالیات وضع شده است، قبل از پرداخت بدهی مالیاتی قطعی مورد انتقال، ممنوع است. متخلف در پرداخت مالیات متعلقه مسئولیت تضامنی دارد. در صورتی که پس از اتصال سازمان امور مالیاتی به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک، سازمان امور مالیاتی بدهی مالیاتی ملک مورد معامله را از طریق سامانه مذکور اعلام نکند منتقل‌الیه و سردفتر اسناد رسمی در قبال بدهی مالیاتی ملک مورد معامله مسئولیتی نخواهند داشت. آیین‌نامه اجرایی این ماده با همکاری سازمان‌های مذکور تهیه می‌شود و ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.	۵۰

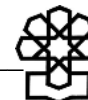
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۵۱	بند «۵۱»- در ماده (۱۸۹) عبارت «بندهای «الف» و «ب» ماده (۹۵) این قانون» حذف و در ماده (۱۹۳) عبارت «به موجب مقررات این قانون» به عبارت «به موجب این قانون و مقررات مربوط به آن» اصلاح و عبارت «و در مورد رد دفتر مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد مالیات» حذف می‌گردد.	- این اصلاحات با توجه به تغییرات صورت گرفته در برخی مواد در قالب لایحه تنظیمی و هماهنگی بین احکام ضروری است.
۵۲	بند «۵۲»- ماده (۱۹۲) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۱۹۲) در کلیه مواردی که مؤدی یا نماینده او که به موجب مقررات این قانون از بابت پرداخت مالیات مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی می‌باشد چنانچه نسبت به تسلیم آن در موعد مقرر اقدام ننماید مشمول جریمه غیرقابل بخشودگی معادل سی درصد (۳۰٪) مالیات متعلق برای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون و ده درصد (۱۰٪) مالیات متعلق نسبت به سایر مؤدیان خواهد بود. حکم این ماده نسبت به درآمدهای کتمان شده در اظهارنامه‌های تسلیمی و یا هزینه‌های غیرواقعی نیز جاری می‌باشد. تبصره - سازمان امور مالیاتی مکلف است تکالیف و وظایف مؤدیان مالیاتی درخصوص نحوه تنظیم و مواعد زمانی تسلیم اظهارنامه مالیاتی را از طریق رسانه ملی، روزنامه‌های کثیرالانتشار و سایر وسایل ارتباط جمعی به اطلاع عموم برساند.	- با توجه به اینکه در اصلاحات ارائه شده در این لایحه محور اصلی تشخیص درآمد مشمول مالیات، اظهارنامه ارائه شده توسط خود مؤدیان است، لذا تسلیم اظهارنامه مالیاتی در مواعد قانونی مشخص شده و ضمانت‌های اجرایی مربوط به این و آشنا کردن و اطلاع‌رسانی به مؤدیان در ابعاد ملی در خصوص تکالیف قانونی آنها؛ از اصول محوری این لایحه بوده و مخدوش شدن آن می‌تواند مشکلات بی‌شماری را برای نظام مالیاتی کشور ایجاد کند. براین اساس در این بند ضمانت‌های اجرایی لازم برای مؤدیان در خصوص ارائه اظهارنامه مالیاتی بر پایه اطلاعات واقعی در مواعد قانونی مقرر و اطلاع‌رسانی‌های لازم از طرف سازمان امور مالیاتی برای آگاهی مؤدیان در خصوص وظایف و تکالیف تصریح شده است.
۵۳	بند «۵۳»- متن زیر جایگزین ماده (۱۹۸) قانون می‌شود: ماده (۱۹۸) در شرکت‌های منحل مدیران تصفیه اشخاص حقوقی و در سایر شرکت‌ها مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی به‌طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد	- مدیران اشخاص حقوقی با هدف پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری در رابطه با مسائل و موضوعات مختلف مربوط به این اشخاص انتخاب و منصوب میشوند. این مدیران در واقع مسئول کلیه مسائل مربوط به اشخاص حقوقی بوده و مکلف‌اند در تمام امورات مربوط به این اشخاص برای دوره مدیریت خود

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن می‌باشند و در دوران مدیریت آنها قطعی شده باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت. این مسئولیت مانع از مراجعه ضامن‌ها به شخص حقوقی نیست.	پاسخگو باشند. مالیات قطعی شده مربوط به دوران مدیریت هر یک از مدیر یا مدیران به عنوان یکی از مسئولیت‌های این گروه در قبال منابع عمومی دولت است. لذا مفاد این ماده می‌تواند به عنوان ابزار مناسب و کارآمد، مسئولیت‌پذیری مدیران در خصوص دیون مالیاتی مجموعه تحت مدیریت خود را بالا برده و ضمانت وصول به موقع درآمدهای مالیاتی را افزایش و در مقابل هزینه وصول آن را کاهش دهد.
۵۴	بند «۵۴» - متن زیر جایگزین ماده (۱۹۹) قانون و تبصره‌های آن می‌شود: هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر است در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت، مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و دو و نیم درصد (۲/۵٪) مالیات به ازای هر ماه و نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت خواهد بود. چنانچه مالیات توسط دریافت کننده وجوه پرداخت شود، در این صورت جریمه دوونیم درصد (۲/۵٪) موضوع این ماده تا تاریخ پرداخت مالیات توسط مؤدی مزبور از مکلفین به کسر و ایصال مالیات، مطالبه و وصول خواهد شد	- در برخی از بخش‌های قانون مالیات‌های مستقیم و در کل سیستم مالیاتی حاکم بر قانون مالیات بر ارزش افزوده برخی از مؤدیان نقش ممیز مالیاتی را دارند. به عبارت دیگر طرفی از مبادلات اقتصادی مکلف است مالیات موضوع فعالیت را از طرف مقابل دریافت و به سازمان امور مالیاتی ایصال کند. لذا برای بالابردن ضمانت اجرایی و مسئولیت‌پذیری این گروه از مؤدیان در انجام وظیفه قانونی و رعایت امانت‌داری و در نهایت کسر، وصول و ایصال درآمدهای مالیاتی مربوط به حوزه فعالیت خود مفاد این ماده ضروری و غیرقابل اجتناب است. وجود جرایم مقرر در این ماده می‌تواند احتمال لغزش یا عدم پایبندی به قواعد تعریف شده را پایین آورده و هزینه -فرصت سوءاستفاده احتمالی در این بخش را کاهش دهد.
۵۵	بند «۵۵» - در ماده (۲۰۰) قانون عبارت «مجازات مقرر در تبصره «۲» ماده (۱۹۹) این قانون» به عبارت «مجازات حبس تعزیری درجه شش» اصلاح و تبصره ماده (۲۰۱) قانون حذف می‌شود.	- این اصلاح در راستای هماهنگ‌سازی و تطبیق جرایم و مجازات‌های مندرج در قانون مجازات‌های اسلامی مصوب ۱۳۹۲ با جرایم و مجازات‌های مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم انجام گرفته است.

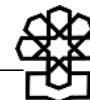
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۵۶	بند «۵۶» - در ماده (۲۰۲) عبارت «ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال» به عبارت «چهارصد میلیون (۴۰۰۰۰۰۰۰) ریال» تغییر می‌یابد.	- با توجه به شرایط تورمی اقتصاد ایران، عدم وصول به موقع درآمدهای مالیاتی قطعی شده در یک فرآیند اجرایی و حقوقی طولانی، یکی از آفت‌های نظام مالیاتی کشور است. در ماده (۲۰۲) قانون فعلی مالیات‌های مستقیم برای بالا بردن ضمانت اجرایی در وصول درآمدهای مالیاتی قطعی شده، مقرر شده است که سازمان امور مالیاتی می‌تواند از خروج بدهکاران مالیاتی که میزان بدهی قطعی آنها از ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال بیشتر است از کشور جلوگیری کند. مبلغ بدهی قطعی مندرج در این ماده در سطحی است که با این حکم عملاً بخش قابل توجهی از مؤدیان با بدهی بالای ده میلیون ریال ممنوع‌الخروج می‌شدند. برای رفع این مشکل در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ مبلغ یاد شده در این ماده از ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال به پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال افزایش یافت. - در تعیین رقم مربوط به این ماده باید تاثیرگذاری آن در میزان وصول درآمدهای مالیاتی و تعداد مؤدیان مالیاتی که با اجرای این ضمانت اجرایی مجبور به پرداخت مالیات قطعی شده خود میشوند، مورد محاسبه و مدنظر قرار گیرد. به نظر می‌رسد که افزایش رقم مدنظر در نهایت می‌تواند دامنه شمول ضمانت اجرایی موضوع ماده ۲۰۲ را به تعداد اندکی از مؤدیان کاهش داده و در نهایت این ابزار کاربردی در وصول درآمدهای مالیاتی قطعی شده را ناکارآمد و عقیم کند. بنابراین پیشنهاد می‌شود از افزایش رقم چهارصد میلیون (۴۰۰۰۰۰۰۰) ریال قویاً اجتناب شود.
۵۷	بند «۵۷» - تبصره ماده (۲۱۹) قانون حذف و سه تبصره به شرح زیر به آن الحاق می‌گردد: تبصره «۱» - سازمان امور مالیاتی کشور با اجرای طرح جامع مالیاتی و استفاده از	- با اجرای طرح جامع و ایجاد بسترهای لازم برای فعالیت سازمان امور مالیاتی با امکانات نرم افزاری و سخت افزاری این طرح بدهی است بسیاری از فرآیندهای سنتی عملکرد نظام مالیاتی به روش‌های مدرن مبتنی بر ساختار جدید تبدیل شود.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های مکانیزه، ترتیبات و رویه‌های اجرایی متناسب با آن شامل مواردی از قبیل ثبت نام، نحوه ارائه اظهارنامه، پرداخت مالیات، رسیدگی، مطالبه وصول مالیات، ثبت اعتراضات مؤدیان، ابلاغ اوراق مالیاتی و تعیین ادارات امور مالیاتی نیزصلاح برای انجام موارد فوق را تعیین و اعلام خواهد نمود. حکم این تبصره شامل مواعد قانونی مقرر در مورد تسلیم اظهارنامه، ثبت اعتراضات، ابلاغ اوراق مالیاتی و پرداخت مالیات نخواهد بود. تبصره «۲»- سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است به منظور تسهیل در انجام امور مالیاتی مؤدیان، قسمتی از فعالیت‌های خود به استثنای تشخیص و تعیین مآخذ مالیات، دادرسی مالیاتی و عملیات اجرایی وصول مالیات را به بخش غیردولتی واگذار نماید. نحوه واگذاری و انجام دادن تکالیف طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. تبصره «۳»- در تبصره «۹» ماده (۵۳)، ماده (۸۶) و تبصره آن، ماده (۸۸)، تبصره «۲» ماده (۱۰۳)، تبصره «۵» ماده (۱۰۹)، ماده (۱۲۶) و تبصره «۲» ماده (۱۴۳) عبارت «تا پایان ماه بعد» حسب مورد جایگزین عبارت‌های «ظرف ده روز»، «ظرف سی روز» و «منتهی ظرف سی روز» می‌گردد.	تبصره «۱» این بند با هدف ارائه مجوزهای قانونی لازم برای تطابق تحولات عملکردی سازمان امور مالیاتی و مطابق آن تغییر رویه‌های اجرایی برای مؤدیان طراحی شده است. - مفاد تبصره «۲» با هدف ایجاد بسترهای قانونی برای واگذاری برخی امور غیرحاکمیتی مربوط به سازمان امور مالیاتی به بخش‌های خصوصی و در نهایت تقویت عملکرد نظام مالیاتی با بهره‌گیری از پتانسیل‌های اجرایی این بخش در راستای اجرای مفاد قانون سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی،
۵۸	بند «۵۸»- ماده (۲۳۳) قانون حذف می‌شود.	---
۵۹	بند «۵۹»- متن زیر به انتهای بند «۳» ماده (۲۵۵) قانون الحاق می‌شود: در موارد موضوع این بند نظر اکثریت اعضای شورای عالی مالیاتی پس از تنفیذ وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد، برای کلیه مأموران و مراجع مالیاتی لازم‌الاتباع خواهد بود.	---

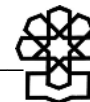
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۶۰	بند «۶۰» - در ماده (۲۵۸) قانون عبارت «و مأموران مالیاتی» بعد از عبارت «هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی» درج می‌گردد.	---
۶۱	بند «۶۱» - در بند «الف» ماده (۲۶۴) قانون عبارت «اعضای هیئت سه نفری موضوع بند «۳» ماده (۹۷) این قانون و» حذف می‌گردد.	- با توجه به اصلاح کلی صورت گرفته در مفاد ماده قانون مالیاتی در این اصلاحیه ضروری است اصلاح عبارتی مربوط به این ماده در ماده (۲۶۴) به این ترتیب صورت گیرد.
۶۲	بند «۶۲» - ماده (۲۶۱) و تبصره ذیل آن و ماده (۲۶۲) حذف و متن زیر جایگزین ماده (۲۶۶) و تبصره‌های آن می‌شود: هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، مرجع رسیدگی به تخلفات کلیه مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی می‌باشند. حداقل یکی از اعضای هیئت باید دارای بیش از ده (۱۰) سال سابقه در امور مالیاتی باشد. تبصره - در کلیه مواد این قانون عبارت «هیئت رسیدگی به تخلفات اداری» جایگزین عبارت «هیئت عالی انتظامی» می‌شود.	- در قانون فعلی مرجع رسیدگی به تخلفات مأموران و نمایندگان سازمان امور مالیاتی هیئت عالی انتظامی مالیاتی است. با توجه به اینکه نهاد دیگری تحت عنوان «هیئت رسیدگی به تخلفات اداری» نیز (مطابق قوانین موضوعه) در صورت بروز تخلف از طرف مأموران و نمایندگان سازمان امور مالیاتی به لحاظ جایگاه قانونی این وظیفه را به‌طور همزمان برعهده دارند، لذا در شرایط فعلی مأموران متخلف سازمان امور مالیاتی عملاً از طرف دو نهاد قانونی (هیئت رسیدگی به تخلفات اداری و هیئت عالی انتظامی مالیاتی) مورد بازخواست و مجازات می‌شوند. این امر <u>اولاً</u> اصل مربوط به تناسب جرم و مجازات را مخدوش می‌کند و <u>ثانیاً</u> به دلیل تعدد مراجع رسیدگی به تخلفات در برخی موارد مجازات تعیین شده برای ماموران خاطی بسیار سنگین و خارج از توان و تحمل آنهاست. براین اساس با این اصلاحات عملاً مرجع واحدی برای رسیدگی تخلفات احتمالی ماموران مالیاتی مانند ماموران و کارکنان سایر ادارات تعیین شده که همان هیئت رسیدگی به تخلفات اداری است و مشکل عدم تناسب جرم و مجازات برطرف خواهد شد. با توجه به تخصصی و فنی بودن تخلفات حوزه نظام مالیاتی و برای بالا بردن ضریب اطمینان از فنی بودن شرایط رسیدگی

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
		به پرونده‌های مربوط به سازمان امور مالیاتی توصیه شده است تا در رسیدگی به پرونده‌های ماموران مالیاتی، حداقل یکی از اعضای هیئت رسیدگی‌کننده دارای بیش از ده (۱۰) سال سابقه در امور مالیاتی باشد.
۶۳	بند «۶۳» - متن زیر جایگزین ماده (۲۷۲) قانون و تبصره‌های آن می‌شود. ماده (۲۷۲) سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است تا پایان دی ماه هر سال نسبت به اعلام آن گروه یا گروه‌هایی از اشخاص حقیقی و حقوقی که علاوه بر شرکت‌های موضوع بندهای «الف» و «د» ماده واحده «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی» مصوب سال ۱۳۷۲ براساس نوع و یا حجم فعالیت آنها ملزم به ارائه صورتهای مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران همراه با اظهارنامه مالیاتی و یا حداکثر ظرف سه ماه پس از مهلت انقضای ارائه اظهارنامه میباشند را از طریق مقتضی (درج در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و یا سامانه الکترونیکی مربوط) به اطلاع این گروه از اشخاص برساند. علاوه بر آن سازمان یاد شده می‌تواند اشخاص حقیقی و حقوقی معینی را به صورت موردی مشمول حکم این ماده نماید، که در این صورت موضوع شمول اشخاص یاد شده باید با ابلاغ کتبی تا پایان دی‌ماه هر سال به آگاهی آنها برسد. اشخاص حقیقی و حقوقی مزبور که سال مالی آنها بعد از اعلام سازمان یاد شده آغاز می‌شود، مشمول حکم این ماده خواهند بود. در صورت ارائه نکردن گزارش حسابرسی مالی موضوع این ماده در مهلت مقرر، علاوه بر تعلق جریمه معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات متعلق، درآمد مشمول مالیات آنها طبق	- در ماده (۲۷۲) قانون فعلی مقرر شده است که سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران در صورت درخواست مؤدیان مالیاتی مکلف به تهیه گزارش حسابرسی برای این مؤدیان جهت تسلیم به سازمان امور مالیاتی هستند. در ادامه این ماده تصریح شده است که این گزارش باید ویژگی‌های فنی خاصی داشته باشد. یکی از این ویژگی‌ها این است که این گزارش باید بتواند درآمد مشمول مالیات مؤدی را طبق قوانین و مقررات تعیین کند. در تبصره «۱» این ماده مقرر شده است که سازمان امور مالیاتی با رعایت ترتیباتی موظف است گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول کرده و مبنای تعیین مالیات قرار دهد. در تبصره «۲» ماده (۲۷۲) قانون فعلی نیز بیان شده است که سازمان امور مالیاتی می‌تواند حسابرسی صورتهای مالی و تنظیم گزارشهای مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی واگذار کند و حق الزحمه آن را پرداخت کند. روش قانون فعلی در عمل چالش‌ها و مشکلاتی را برای سازمان امور مالیاتی در فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی به وجود آورده و منجر به بروز برخی تبانی‌ها و مفسده‌هایی شده که این موارد در گزارش دستگاه‌های

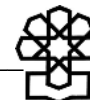
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	مقررات این قانون از طریق رسیدگی تعیین خواهد شد. تبصره «۱»- صورت‌های مالی حسابرسی شده به شرح این ماده و مطالب مذکور در گزارش‌های حسابرسی و بازرسی قانونی مربوط که در چارچوب مقررات این قانون تنظیم شده باشد، می‌تواند برای تشخیص درآمد مشمول مالیات اشخاص یاد شده توسط ادارات مالیاتی مورد استفاده و استناد قرار گیرد. تبصره «۲»- سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی صورت‌های مالی و یا تنظیم گزارش مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران واگذار کند، در این صورت، پرداخت حق الزحمه حسابرسی مالیاتی طبق مقررات مربوط به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.	نظارتی مانند کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی بارها مورد تذکر قرار گرفته است. براین اساس در لایحه اصلاحی رویکرد بحث برانگیز و پر مخاطره ماده (۲۷۲) فعلی مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفته است. - در رویکرد جدید تبیین شده برای ماده (۲۷۲) <u>اولاً</u> سازمان امور مالیاتی مکلف شده است نسبت به اعلام فهرست آن گروه یا گروه‌هایی از اشخاص حقیقی و حقوقی که علاوه بر شرکت‌های موضوع بندهای «الف» و «د» ماده واحده «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابدار رسمی» مصوب سال ۱۳۷۲ بر اساس نوع و یا حجم فعالیت آنها ملزم به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران هستند را اعلام کند. <u>ثانیاً</u> سازمان امور مالیاتی می‌تواند اشخاص حقیقی و حقوقی معینی را به صورت موردی مشمول حکم این ماده نماید که در این صورت موضوع شمول اشخاص یاد شده باید با ابلاغ کتبی تا پایان دی ماه هر سال به آگاهی آنها برسد. این رویکرد و همچنین مفاد تبصره «۲» ماده (۲۷۲) لایحه موجب خواهد شد تا سازمان امور مالیاتی موظف شود تا از ظرفیت‌ها و توان فنی و تخصصی جامعه حسابداران رسمی و نهادهای تخصصی مرتبط با این جامعه در فرآیند بررسی و تهیه گزارش‌های حسابرسی تخصصی مؤدیان مالیاتی استفاده و بهره برداری کند. - موضوع دیگری که در مفاد تبصره «۱» این اصلاحیه بیان شده این است که

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
		اختیار استفاده از صورت‌های مالی حسابرسی شده در فرآیند تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان را به سازمان امور مالیاتی داده است. این امر می‌تواند در رفع برخی مخاطرات و مفسده‌های پیش آمده در شیوه فعلی را برطرف کند. بدیهی است در صورت بروز اختلاف بین سازمان امور مالیاتی و مؤدیان بر سر نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات آنها، فرصت اعتراض مؤدیان مالیاتی برای رسیدن به حقوق قانونی خود مطابق سایر مفاد مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم و با ارائه مدارک و مستندات محفوظ خواهد بود. جمع بندی با توجه به مراتب فوق؛ اصلاحات مفاد ماده (۲۷۲) منطقی و مطلوب بوده و با مشورت‌گیری از جامعه حسابداران رسمی کشور صورت گرفته است. این اصلاحات می‌تواند مخاطرات و چالش‌های مطرح شده در گزارش نظارتی بسیاری از نهادهای نظارتی را مرتفع کند.
۶۴	بند «۶۴»: متون زیر به عنوان مواد (۲۷۴) تا (۲۸۴) الحاق می‌شود: ماده (۲۷۴) موارد زیر جرم مالیاتی محسوب و مرتکب یا مرتکبین، به مجازات حبس درجه شش محکوم می‌گردند. ۱. تنظیم دفاتر، اسناد و مدارک خلاف واقع و استناد به آن، ۲. اختفای فعالیت اقتصادی و کتمان درآمد حاصل از آن، ۳. ممانعت از دسترسی مأموران مالیاتی به اطلاعات مالیاتی و اقتصادی خود یا اشخاص	- یکی از نقایص قانون مالیات‌های اقتصاد ایران (قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده) نبود ضمانت‌هایی اجرایی لازم برای اعمال قانون در ابعاد مختلف آن است. واقعیت این است که در همه کشورها اجرای کامل و مؤثر قوانین، علی‌الخصوص قوانین مالیاتی بدون داشتن ضمانت‌های اجرایی کارآمد میسر نیست. براین اساس در این اصلاحیه با مطالعه و آسیب‌شناسی عملکرد سال‌های قبل نظام مالیاتی جمع‌بندی این بوده است که بخش مربوط به ضمانت‌های اجرایی قانون با رویکردی علمی و دقیق تقویت شود. هدف مواد مطرح شده در این بخش،

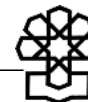
ملاحظات کارشناسی	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ردیف
افزایش ضمانت اجرایی، ایجاد بسترهای لازم و ضمانت‌های کافی برای تشکیل و تکمیل بانک اطلاعات اقتصادی، کاهش هزینه‌های وصول، بالا بردن ضریب نفوذ مالیاتی و درنهایت کاهش فرار مالیاتی است. البته باید متذکر شده که غیر از ضمانت‌های کیفری این بخش، در بخش‌های دیگر این قانون نیز سازو کارهای اجرایی دیگری برای جلوگیری از هر نوع سوءاستفاده احتمالی توسط مؤدیان و ممیزین مالیاتی پیش‌بینی شده است. - در ماده (۲۷۴) این بخش سعی شده با احصا مصادیق و موارد مربوط به جرائم مالیاتی، جرم‌انگاری شود و مجازات این جرایم با قرینه‌سازی و تطابق آن با قانون مجازات‌های اسلامی تعیین و تقنین شود.	ثالث در اجرای ماده (۱۸۱) این قانون و امتناع از انجام تکالیف قانونی مبنی بر ارسال اطلاعات مالی موضوع مواد (۱۶۹) و (۱۶۹ مکرر) به سازمان امور مالیاتی کشور و وارد کردن زیان به دولت با این اقدام، ۴. عدم انجام تکالیف قانونی مربوط به این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده در رابطه با وصول یا کسر مالیات مؤدیان دیگر و ایصال آن به سازمان امور مالیاتی در مواعد قانونی تعیین شده، ۵. تنظیم معاملات و قراردادهای خود به نام دیگران، یا معاملات و قراردادهای مؤدیان دیگر به نام خود برخلاف واقع، ۶. خودداری از انجام تکلیف قانونی درخصوص تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیاتی حاوی اطلاعات درآمدی و هزینه در سه سال متوالی، ۷. استفاده از کارت بازرگانی اشخاص غیر به منظور فرار مالیاتی، تبصره ۱- اعمال این مجازات نافذ اعمال محرمیت‌های مندرج در قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۰۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیست تبصره ۲- اعلام جرایم و اقامه دعوا علیه مرتکبین نزد مراجع قضایی در مورد جرایم مزبور از طریق دادستانی انتظامی مالیاتی و سایر مراجع قانونی صورت می‌پذیرد.	
- در راستای تکمیل ضمانت‌های اجرایی مربوط به قوانین مالیاتی، در مفاد ماده (۲۷۵) جرم‌انگاری مالیاتی برای اشخاص حقوقی با بهره‌گیری از مجازات‌ها و محرومیت‌های اجتماعی و اقتصادی برای مؤدیان متخلفین در قالب این ماده لحاظ شده است در این ماده سعی شده با تفکیک شخصیت حقیقی و حقوقی متخلفین، مجازات‌ها و محرومیت‌های متناسب با اشخاص حقوقی با لحاظ احکام قانون	ماده (۲۷۵) چنانچه مرتکب هر یک از جرائم مالیاتی شخص حقوقی باشد، به یکی از مجازات‌های زیر برای مدت شش ماه تا دو سال محکوم می‌شود، مسئولیت کیفری شخص حقوقی مانع از مسئولیت شخص حقیقی مرتکب جرم نخواهد بود: ۱. ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی،	۶۵

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	۲. ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه، ۳. ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری. تبصره - مجازات‌های مقرر در این قانون در مورد اشخاص حقوقی دولتی یا عمومی غیردولتی که فعالیت‌های حاکمیتی انجام می‌دهند، اعمال نمی‌شود. در این‌گونه موارد شخص حقیقی متخلف علاوه بر مسئولیت جبران زیان و خسارت وارده به دولت، به انفصال موقت از شش ماه تا دو سال از خدمات دولتی و عمومی محکوم خواهد شد.	مجازات‌های اسلامی مصوب ۱۳۹۲ تعیین شود.
۶۶	ماده (۲۷۶) چنانچه هریک از حسابداران، حساب‌رسان و همچنین مؤسسات حسابرسی، مأموران مالیاتی و کارکنان بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری در ارتکاب جرم مالیاتی معاونت نمایند یا تخلفات صورت گرفته را گزارش نکنند به حداقل مجازات مباشر جرم محکوم می‌شوند. مجازات معاونت سایر اشخاص طبق قانون مجازات اسلامی تعیین می‌شود.	- در متن اولیه لایحه صرفاً بحث مشارکت در انجام جرم توسط افراد ذکر شده در این ماده پیش‌بینی شده بود. با توجه به ظرافت‌های حقوقی و آیین دادرسی کشور درخصوص احراز عنوان شرکت در جرم و محدودیت‌های قانونی و سخت‌گیری و وسواس در تعیین مشارکت در ارتکاب جرم و سوءاستفاده عده‌ای متخلف از این موضوع، در این ماده عنوان مشارکت به عنوان معاونت تغییر و حداقل مجازات مباشر جرم برای متخلف تعیین شد. لازم به ذکر است که این نحوه نگارش مغایرتی با احراز شرکت جرم آن افراد یا مباشرت آنها ندارد چراکه در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ این موارد به روشنی تبیین شده است.
۶۷	ماده (۲۷۷) مرتکب یا مرتکبین جرائم مالیاتی علاوه بر مجازات‌های مقرر در مواد (۲۷۴) تا (۲۷۶) این قانون، مسئول پرداخت اصل مالیات و جریمه‌های متعلق قانونی که مطالبه و وصول نشده و ضرر و زیان وارده به دولت با تشخیص قاضی خواهند بود.	- علاوه بر پیگیری اجرای قوانین مربوط به مجازات‌های مالیاتی در مواد قبل، در این ماده حقوق عمومی مربوط به درآمدهای مالیاتی و ترتیبات وصول این منابع به همراه جرائم مالی مربوطه تعیین شده است.

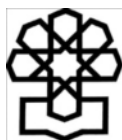
ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۶۸	ماده (۲۷۸) قوه قضائیه بنا به درخواست رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور در هریک از استان‌ها و مناطقی که مقتضی بداند، دادسرا و دادگاه ویژه تشکیل می‌دهد، در این صورت سازمان امور مالیاتی کشور موظف است، لوازم و تجهیزات و مکان استقرار آنها را تأمین نماید.	- در این ماده با پیش بینی تشکیل دادگاه‌های تخصصی سعی شده است فرآیند پیگیری پرونده‌های مالیاتی تسهیل شده و این امور به صورت تخصصی پیگیری شوند.
۶۹	ماده (۲۷۹) هرگونه دسترسی غیرمجاز و سوءاستفاده از اطلاعات ثبت شده در پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی موضوع ماده (۱۶۹) مکرر <u>درخصوص مسائلی غیر از فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی</u> یا افشاء اطلاعات مزبور جرم است و مرتکب علاوه بر انفصال از خدمت، به مجازات بیش از شش ماه تا دو سال حبس محکوم خواهد شد. سایر مجازات‌های قانونی مربوط به این ماده با اقامه دعوی توسط ذی نفعان و به تشخیص مراجع قانونی ذیصلاح تعیین خواهد شد.	- همانطور که پیشتر گفته شد در کنار قوانین مربوط به تشکیل بانک اطلاعات هویتی و اقتصادی اشخاص در همه کشورها، قوانین برای حفظ حریم خصوصی اشخاص تعریف و تبیین می‌شود. هدف این قوانین تعیین چارچوب حقوقی مدون در راستای حفظ حقوق متقابل مردم و حاکمیت است. - در این ماده سعی شده محدودیت‌های قانونی و مجازات‌های لازم برای دسترسی غیرمجاز یا سوءاستفاده‌های احتمالی از این اطلاعات اعمال شود - عبارت « <u>درخصوص مسائلی غیر از فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی</u> » با وجود عبارت «دسترسی غیرمجاز و سوء استفاده از اطلاعات ثبت شده» زاید بوده و حذف آن مطلوب است. عدم حذف این عبارت می‌تواند در برداشت از مفاد این ماده ابهاماتی را ایجاد کند. <u>در جمله آخر</u> این ماده هدف این است که اگر سوء استفاده از اطلاعات اقتصادی و هویتی اشخاصی منجر به وارد شدن زیان‌های ملی، اقتصادی یا اجتماعی دیگری به مؤدی شد در این شرایط وی بتواند با اقامه دعوی در محاکم قانونی برای دریافت زیان‌های ملی و اقتصادی وارده اقدام قانونی مقتضی را انجام دهد. اما جمله اضافه شده علاوه بر اینکه این هدف را محقق نمی‌کند بلکه ممکن است در عمل مشکلاتی را در اجرای مفاد این ماده بوجود آورد. لذا <u>پیشنهاد حذف جمله از آخر این ماده ارائه می‌شود</u>

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
۷۰	ماده (۲۸۰) یک درصد (۱٪) از درآمد خالص مالیاتی صرفاً برای شهرداری‌ها (غیر از کلانشهرها و مراکز استان‌ها) و دهیاری‌ها منظور گردد.	- این ماده در صدد است بخشی از منابع بودجه عمومی دولت را در اختیار بخش عمومی غیردولتی (مانند شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) قرار دهد. این موضوع باعث کاهش درآمدهای مالیاتی دولت در شرایط فعلی اقتصاد کشور که دولت با کمبود شدید منابع روبرو است، خواهد شد. - نحوه وصول (کسب) و خرج (هزینه کرد) درآمدهای مالیاتی از طریق مکانیسم‌های قانونی مختلف و توسط دستگاه‌های نظارتی (دیوان محاسبات کشور و ...) مورد بررسی و نظارت قرار می‌گیرد. اگر بخشی از این منابع در اختیار شهرداری‌ها و دهیاری‌ها قرار گیرد دیگر عملاً امکان نظارت بر هزینه کرد این بخش از درآمدهای مالیاتی وجود نخواهد داشت و این امر می‌تواند مشکلاتی را در این بخش به وجود آورد. - متأسفانه در این ماده مکانیسمی برای توزیع ۱ درصد کل درآمدهای مالیاتی بین شهرداری‌ها (غیر از کلانشهرها و مراکز استان‌ها) و دهیاری‌ها مشخص نشده است و این امر می‌تواند مشکلات اجرایی بیشماری را در فضای عمومی کشور ایجاد کند. - عبارت «خالص درآمدهای مالیاتی» در این ماده مبهم بوده و در عمل می‌تواند مشکلات اجرایی به وجود آورد. - با توجه به اینکه موضوع ماده (۲۸۰) در لایحه تقدیمی دولت نبوده و این ماده در فرآیند بررسی کمیسیون اقتصادی به لایحه الحاق شده است، لذا می‌توان مفاد این ماده را از مصادیق مغایر با مفاد اصل هفتادوپنجم قانون اساسی دانست.

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
		جمع‌بندی با توجه به موارد فوق پیشنهاد می شود این ماده الحاقی حذف شود.
۷۱	ماده (۲۸۱) در هر مورد که اجرای احکام و مقررات قوانین مالیاتی، متضمن ابهام در نحوه عمل و برداشت از قانون می‌باشد، رویه‌ها و بخشنامه‌های اجرائی بایستی با رعایت منافع مؤدیان مقرر شود.	- این ماده با هدف جلوگیری از تفسیر قوانین مالیاتی با ارائه رویه‌های اجرای یا صدور بخشنامه‌ها به نفع سازمان امور مالیاتی و مجریان قانون است. تصویب این ماده می‌تواند از اعمال سلايق و برداشت‌های شخصی مجریان قانون در فرآیندهای اجرایی دستگاه مالیاتی جلوگیری کرده و در موارد ساکت بودن قانون نیز بخشنامه‌ها و تفاسیر اجرایی صادره به نفع مؤدیان تنظیم شود. لذا مفاد این ماده در راستای دفاع از حقوق مؤدیان مطلوب و مناسب ارزیابی می شود.
۷۲	ماده (۲۸۲) تاریخ اجرای مواد و احکام این اصلاحیه (به جزء در مواردی که به موجب احکام مربوط ترتیبات دیگری برای آن تعیین شده است) از ابتدای سال ۱۳۹۳ به بعد خواهد بود.	---
۷۳	ماده (۲۸۳) آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مواد (۹۵)، (۷۷)، (۹۷)، (۱۳۲)، (۱۴۹) و تبصره‌های ذیل ماده (۱۶۹) این قانون پس از دریافت نظر مشورتی رسمی از اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف تهیه می‌شود.	- این ماده با هدف مشارکت دادن نمایندگان بخش خصوصی کشور در تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی برخی مواد مرتبط با این گروه ارائه شده است.
۷۴	ماده (۲۸۴) از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر به استثنای ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۲ - و استفساریه - مصوب ۱۳۷۴ - قانون مذکور لغو می‌شود و تا هنگامی که در قوانین، نسخ و یا اصلاح مواد و مقررات قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر	- یکی از مشکلات اساسی در نظام قانونگذاری کشور عدم توجه به مسئله تنقیح قوانین است. این موضوع باعث پیچیده شدن نظام قانونگذاری شده و نظارت‌پذیری نحوه اجرای قوانین را با مشکل مواجه کرده است. مرکز پژوهش‌ها در بررسی مفاد این لایحه سعی کرد این موضوع را مورد توجه قرار دهد. با توجه به عدم رعایت اصول اولیه تنقیح قوانین در مفاد ماده (۲۸۴) و مغایر

ردیف	مصوبات کمیسیون اقتصادی	ملاحظات کارشناسی
	ارزش افزوده صریحاً و با ذکر نام مواد آن قید نشده باشد معتبر خواهد بود. این حکم شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات به آنها مستلزم ذکر نام یا عنوان یا تصریح نام و یا عنوان و عبارت‌های مشابه است نیز می‌باشد.	حکم این ماده با این اصل پیشنهاد می‌شود مفاد این ماده حذف شود.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۴ ۱۲۷۸۶

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن»

نام دفتر: مطالعات برنامه‌ریزی و بودجه (گروه بخش عمومی)

تهیه و تدوین: سعید توتونچی ملکی

ناظر علمی: علی نصیری اقدم

متقاضی: معاونت پژوهش‌های اقتصادی

همکاران: —

همکاران خارج از مرکز: —

اظهارنظرکنندگان خارج از مرکز: —

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه کلیدی:

لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۲/۳